

TRANSCRIPT VAN DE RAADSVERGADERING VAN GEMEENTE LAREN
d.d. 1 november 2019

---

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedemorgen allemaal. We gaan bijna beginnen. Mevrouw Klingenberg wordt nu mevrouw Klingenberg, zie ik, zodat mevrouw Timmerman mevrouw Timmerman kan zijn. Bordjes worden nog een beetje geschoven. Ik zag mijnheer Bogaers. Ja, die komt er ook aan. Is altijd een genoeg bij een begrotingsraad, dat iedereen er dan nog net mooier uitziet dan bij een reguliere gemeenteraad. Het is toch een beetje het hoogtepunt van het jaar. Maar wij zijn tenslotte hier in Laren, daar ziet iedereen er eigenlijk elke dag wel op z'n zondags uit. Dat is toch een genoeg in dit mooie dorp. Ik probeer de tijd rekken, maar we gaan nu echt beginnen. Het is vrijdagochtend. Ik heb goed nieuws en nog beter nieuws. Het goede nieuws is: er staat overal koffie. Het betere nieuws is: er is nog meer onderweg. Dat kan ik vooral waarderen, en mijn buurman ook. Nu gaan we echt beginnen. Dames en heren, de gemeenteraadsvergadering voor de vaststelling en bespreking van de begroting van de gemeente Laren is begonnen.

2. Raadsvoorstellen

2.1 Begroting 2020-2023 Gemeente Laren

De voorzitter: Wij hebben slechts één agendaonderwerp vandaag en dat is het vaststellen van de begroting 2020-2023. En voordat ik de sprekers het woord geef heb ik even een paar mededelingen. Zoals u weet wordt deze vergadering uitgezonden. Dus ik verzoek u via de voorzitter te spreken, zodat ik ook duidelijk de mededeling kan doen van uw naam en de partij namens welke u spreekt. Er zijn al enkele moties en een amendement ingezonden. Ik zeg ingezonden, omdat ze natuurlijk nog wel formeel door u moeten worden ingediend. Dat zijn een motie van de VVD, en de Larens Behoud inzake Winter Village. Een motie van de VVD, Liberaal Laren, het CDA, Larens Behoud en D66 inzake de budgetoverschrijdingen van de BEL-organisatie. Een motie van Liberaal Laren en het CDA inzake de verhoging van de OZB in relatie tot de inflatiecorrectie, en die is mede ingediend door D66. Een amendement van D66 inzake samenwerken, samenwerken daar kan niemand tegen zijn. En ik moet u nog een mededeling doen, dat het mogelijk is dat tijdens de vergadering, indien het echt niet anders kan, namens meerdere sprekers per fractie te kunnen spreken. Het kan zomaar eens gebeuren dat er technische onderwerpen voorbijkomen, dat iemand anders even het woord moet voeren, en ik wil dat graag toestaan. En dan zag ik nog een ...

De heer Loeff: Ja, dank u, voorzitter.

De voorzitter: ... opmerking van de heer Loeff. '...'

De heer Loeff: Met betrekking tot de motie van Winter Village. Die is ingediend door een fractielid van Larens Behoud, de heer Vos, en niet namens de gele fractie.

De voorzitter: Helder. Nou, dan kunnen we daar nog even een notitie van maken. De heer Vos is overigens tien minuten verlaat. Ik wil overigens voordat ik inderdaad de eerste spreker het woord geven, nog wel één mededeling doen, namelijk: wij hebben van tevoren geen spreektijden met elkaar afgesproken, maar ik ga toch wel een beetje de klok in de gaten houden. Want we leven tenslotte in Nederland, we moeten de democratie een beetje met elkaar delen. Dat doen we dus ook met de tijd. Dus na ongeveer tien minuten ga ik ook wat kritischer meeluisteren en u opmerkzaam maken als ik vind dat u uw betoog moet afronden. Dan wordt de eerste fractie die ik het woord gaan geven Larens Behoud. Het woord is aan de heer Loeff.

De heer Loeff: Dank u, mijnheer de voorzitter. Mijnheer de voorzitter, leden van het college, collegae van de gemeenteraad, mededorpsbewoners en toehoorders in de raadzaal of via de livestream, democratie is een feest. Een groot goed, iets waar je iedere dag blij, trots en tevreden over zou moeten zijn. Het systeem waarbij de wil van het volk de basis is voor machtsuitoefening, zoals ik het in de eerste zin van de uitleg op Wikipedia citeer, vormt immers onze basis. In onze indirecte democratie vormen wij, raadsleden, de stem van het volk, van onze inwoners althans. We mogen constateren dat de democratie in Laren leeft. Er zijn veel mensen met kennis, kunde en passie, die al dan niet vanuit hun professionele achtergrond betrokken willen zijn bij en deelnemen aan onze lokale democratie. Er is veel debat, binnen, maar ook buiten deze raad. Mede dankzij nog bestaan van een regionale en een lokale krant, met verslaggevers in dienst, en levendige communicatie via onder meer verschillende Facebook-communities. Nu dus gelukkig ook weer met een permanente voorzitter van onze raad, en zoals we kunnen constateren in de eerst van uw '...', mijnheer Mol, een echte burgemeester voor alle inwoners van het dorp. Bij mijn eerste algemene beschouwing die ik namens Larens Behoud als fractievoorzitter mag houden wil ik graag beginnen te memoreren dat de tijd snel gaat, en ons geheugen snel wegebt. Toen we hier een jaar geleden zaten wisten we nog niet dat Laren zelfstandig zou blijven. Met dat positieve bericht over het stoppen van de arhi-procedure is het belangrijkste onderwerp waarmee we de verkiezingsstrijd ingingen bereikt. Laren is en blijft zelfstandig, met korte lijnen tussen burger en politiek en met veel betrokkenheid. Wij zijn allemaal dichtbij. Dat maakt dat we direct horen wat er speelt, dat we kunnen schakelen op lokale thema's en kijken naar een goed voorzieningenniveau, waar we ook van kunnen genieten. Tegelijkertijd wordt van ons, als vertegenwoordigers van de lokale gemeenschap, visie gevraagd op internationale thema's, waarover we ons zorgen maken, zoals de klimaatverandering, de energietransitie, milieunormen en duurzaamheid. Dat zijn beleidsthema's die op nationaal niveau al voor veel discussie en beroering zorgen, en dus ook in ons dorp leiden tot de vraag welke koers wij moeten of kunnen varen, of wel of niet zouden moeten ondersteunen. Vanuit onze eigen gemeenschap laten we daarbij een eigen en authentiek geluid horen, we lopen niet altijd mee aan het lijntje, omdat onze feitelijke situatie nu eenmaal net iets anders is. Of omdat we simpelweg anders, lees: zelfstandig, denken. Bijvoorbeeld in het proces rond de totstandkoming van de regionale energiestrategie, een voorbeeld is het proces rond de totstandkoming van de regionale energiestrategie, waar we allemaal op onze eigen manier onze vragen en twijfels bij hebben. Larens Behoud, of onze enorme steun, dat kan natuurlijk ook. Larens Behoud constateert met genoegen dat we binnen onze regio met elkaar zijn gekomen tot een regionale samenwerkingsagenda, de RSA. Daarin staat, in tegenstelling tot de vorige agenda, geen waslijst van te bereiken doelen, maar hebben we rond vijf thema's met elkaar de prioriteiten van overstijgend beleid bepaald. We zijn trots op de regio, waar veel kennis aanwezig is rond de organisaties van deze overstijgende thema's, waaronder het sociaal domein. Wat het – wat is nu geregeld? Het 'hoe' vergt nu onze aandacht. Zorg over de wijze waarop we de betrokkenheid van de lokale raden en vooral besluitvormingstrajecten verder gaan organiseren is belangrijk, omdat we hier weer raken aan de inbreng van de burger, de zelfstandige beslisbevoegdheid en de lokale democratie. Het is goed om te constateren dat onze minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in haar nieuwe beleid constateert dat lokale verschillen, varianten, ja zelfs experimenten, mogelijk zijn om te komen tot een goede samenwerking. De gemeente Laren werkt om haar voorzieningenniveau voor ons als inwoners te garanderen en goed uit te voeren op de verschillende onderdelen, en dat doet ze met veel andere partijen. Allereerst is er de BEL Combinatie, destijds een uniek concept, waar binnen onze gremia veel over wordt gesproken. Terecht, want een organisatie vraagt continu aandacht voor verbetering, maar het is ook belangrijk om te beseffen dat de meeste producten die de BEL levert van goede kwaliteit zijn. Dat kan alleen dankzij de inzet van mensen, en zij verdienen hierbij, namens Larens Behoud, zeker een compliment. De komende periode gaan we bezien of de belastingtaken, een onderdeel waar de BEL ook zelf van aangeeft dat zij die minder goed kan uitoefenen, elders kunnen onderbrengen. De opties zijn bekend, en Larens Behoud schuwt het niet om, los van historische grenzen als een Gooier Gracht of de regio Gooi en Vecht, mogelijk te kiezen voor andere partners. Tussen Vecht en Eem is dan het devies, en het is immers ook al decennia een historisch samenwerkingsverband tussen amateurhistorici, dat naar volle tevredenheid functioneert. Als we kijken naar de uitdagingen die voor ons

liggen, dan zien we dat de wijze van organiseren van onze taken en bevoegdheden een belangrijk aandachtspunt is. Met de toebedeling door ons college van een aantal taken aan onze nieuwe burgemeester hebben wij het volste vertrouwen dat we daarin het komende jaar de juiste stappen met elkaar zullen gaan zetten. Op het gebied van het sociaal domein heeft ons college laten zien dat zij bovenop de problematiek zit, die niet alleen in Laren wordt gevoeld. De open einde-regeling, die ons door de rijksoverheid is opgelegd, maakt dat de onzekerheid over de jaarrekening voorlopig zal blijven. Inzicht in de sociale problematiek van onze inwoners, mensen kennen, maakt dat aan een beperkt aantal financiële knoppen kan worden gedraaid. Voorop staat echter het welzijn van onze inwoners, en daarom zijn we blij met de insteek van het college, dat naast een scherpe analyse van de cijfers er in het preventieve voorveld initiatieven worden genomen om op langere termijn erger te kunnen voorkomen. Ook op dit vlak bewijst zich lokaal contact, betrokkenheid, kennis en kunde. Het werkveld van de ruimtelijke ordening blijkt een taai proces. Bouwplannen zorgen voor beroering en discussie, en daarom heeft onze raad een nota aangenomen waarin de te verwachte ontwikkelingen in kaders staan omschreven. De zorg voor, als eerste, voldoende sociale woningen, en daarnaast appartementen die bijdragen aan doorstroming, is een wens die wij in deze nota goed zien verwoord. Dat het college in de uitwerking problemen ondervindt is logisch, de bouwgrond in Laren is schaars en kostbaar, en uiteraard gaan ontwikkelaars het liefst voor een hoge opbrengst. Hier kan het echter niet zo zijn dat de rekening hiervoor alleen bij de gemeente komt te liggen, qua beschikbaar stellen van, bijvoorbeeld, gratis bouwgrond. Daarnaast is de vitaliteit van ons dorp een kernwaarde, die we zullen bewaken als het gaat om besluitvorming rond nieuwe plannen in en rond het centrum. Participatie bij dit alles is een groot goed, ook hier is elkaar kennen, die lokale betrokkenheid weer, de inspraak, maar ook het kijken naar nieuwe vormen van participatie, essentieel. De omgevingswet, die vanaf volgend jaar zijn beslag kent, is een grote uitdaging voor de gemeente. We zijn blij dat een gezamenlijke aanvierroute, om te komen tot de vaststelling van een omgevingsvisie, samen met onze BEL-gemeenten wordt opgepakt. Larens Behoud is trots op het dorp, op haar inwoners, op de initiatieven die in onze samenleving worden ontwikkeld. Op de inzet van die vrijwilligers die zich inzetten voor de diverse doelen en activiteiten in Laren, van sport, cultuur, ouderenzorg, enzovoorts. Deze lokale initiatieven zijn essentieel om gemeenschappen, zoals de onze, te laten voortbestaan. De gemeente, en in het bijzonder ons college, doet wat ze kan om die initiatieven te ondersteunen. Maar we moeten ons ook beseffen dat we niet elke wens kunnen vervullen, en iedere klacht op het bordje van de lokale overheid kan worden gegooid. Dat is soms lastig, zeker in deze tijd van snelle sociale media. De huidige begroting is beleidsarm, en dat betekent dat er veel gebeurt met weinig menskracht. Dat is een prestatie op zich, maar ook een realiteit die we ons goed mogen – moeten beseffen. Want op sommige vlakken raken we misschien wel het basisniveau, en zou er best een tandje bij kunnen. Aan de andere kant hebben we een sluitende begroting, met weinig uitstaande leningen, en een prima stille reserve, met daarin een fraai tafelzilver. Dat de begroting krap is maakt dat we zeilen aan de wind, Laren is echter geen ontwikkel-, maar een beheergemeente. Met dat beheer wenst Larens Behoud dit college veel succes toe. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Loeff, dank u wel voor uw betoog. Dan geef ik nu het woord aan de heer Wegter van D66. Mijnheer Wegter, gaat uw gang.

De heer Wegter: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer de voorzitter, het is vandaag de eerste keer dat er onder uw leiding een begrotingszitting aan de orde is. Wat ons betreft een meer dan positieve constatering. Wij hebben u onlangs welkom geheten, terecht op feestelijke wijze. De verwachtingen zijn hooggespannen om onder uw supervisie de democratie in dit dorp vorm te geven, en bovendien het college te doen opereren op een wijze die de belangen van de burgers maximaal ten goede komt. Geen geringe opgave. Laten we hopen dat, ondanks het feit dat blijkens de foto's, ooit een programmabegroting, blijkens deze foto's, uw neus anders is gericht dan die van de andere leden van dit college, dat niet als onheilspellend omen moet worden opgevat. In ieder geval doet het ons genoegen dat blijkens de nieuwe portefeuilleverdeling, u de eerste verantwoordelijkheid is toegedicht voor de externe relaties, dat wil zeggen: de betrekkingen met de regio Gooi en Vechtstreek, en vooral ook het onderhand pijnlijke dossier, het bestuur van de BEL. In beide

gevallen is meer dan genoeg werk aan de winkel. Mag ik in deze context wethouder citeren die onlangs opmerkte, ik paraphraseer: geen zelfstandigheid zonder gezonde financiën. We couldn't agree more. Maar laten we eerst de realiteit onder ogen zien: hoe het staat met onze zelfstandigheid en hoe met onze centen? Het college herhaalt expliciet het mantra van vorig jaar, de regionale bestuurskracht structureel te willen versterken, zowel binnen de regio als andere samenwerkingsverbanden. Wat is daarvan sinds november vorig jaar terecht gekomen? Zijn er daadwerkelijk substantiële stappen gezet om de door de minister aangeboden ruimte te benutten om de regionale bestuurlijke kwaliteit te verbeteren, nu de arhi vooralsnog naar de achtergrond is gedrongen. De regio Gooi en Vecht heeft inderdaad min of meer consensus bereikt over de bestuurlijke speerpunten van de komende jaren. Maar de vraag hoe de bestuurlijke inrichting daarbij dient aangepast, vooralsnog volkomen onhelder. Vanuit Laren is tot op heden in dit verband nauwelijks, ik herhaal, vanuit Laren is tot op heden in dit verband nauwelijks enig creatief geluid vernomen. Kennelijk verkiezen we achterover te leunen onder het motto: na ons de zondvloed. À propos, dat was wel anders toen de arhi nog als een zogenaamde dreiging boven de markt hing, en het college alles uit de kast probeerde te halen om, althans op papier, met alternatieve ideeën te komen, die overigens allen schipbreuk leden. Dit geldt '...' evenzeer wanneer we geacht worden creatief na te denken hoe de regionale energietransitie-strategie vorm te geven. We houden vooralsnog de boot af en laten het bij kennismaken van. Uw urgentiepuntproblematiek wordt niet gevoeld, louter procedurele afspraken worden vooralsnog terzijde geschoven. En ook wanneer de metropoolregio, met name de regio Gooi en Vechtstreek aan de orde is, vinden we deelname aan de dialoog al heel wat. Vergaderen, jazeker. Maar daadwerkelijk de weg vrijmaken voor concrete besluitvorming, betreffende thema's die de toekomst van onze regio bepaalden, zoals toerisme, economie, milieu, om u slechts een paar voorbeelden te noemen, daarvan is, op zijn zachtst uitgedrukt, weinig sprake. Toegegeven, niet alles is natuurlijk kommer en kwel. Het project Crailo is een lichtend voorbeeld van hoe het wel kan, althans in beginsel. Laten we hopen dat de kwaliteit van deze constructie de komende jaren inderdaad wordt waargemaakt, en de risico's waarover de raad in september – december vorig jaar werd geïnformeerd binnen redelijke perken kunnen worden gehouden. Maar zoals gezegd: dat is uitzondering die de regel bevestigt. Op pagina zeventig van de programmabegroting wordt zonder omwegen, met betrekking tot de verschillende gemeenschappelijke regelingen, waar we ook deel van uitmaken, aangegeven dat, en ik citeer: Laren slechts een beperkt stemrecht heeft, zij majeure ontwikkeling niet kan tegenhouden. Einde citaat. Te weinig invloed dus als kleine gemeente op de begroting en plannen van die regelingen. Moeten we dat opvatten als een pleidooi de bijna heiligverklaarde kleinschaligheid opnieuw ter discussie te stellen? Ik vrees in dit gezelschap een niet meer dan een retorische vraag, kennelijk. Men deelt die opvatting. Op dezelfde pagina wordt de BEL Combinatie als een aparte categorie aangemerkt. Immers, daar gelden we niet als kleine gemeente en beschikken wij wel degelijk over gelijkwaardig stemrecht. Kunnen we daar de zaken dan wel naar onze hand zetten? Hebben we daar voldoende grip op de centen, om maar eens iets te noemen? Het antwoord moet '...' luiden: nee. Al jaren lopen we achter de feiten aan, de broodnodige hervorming van de bestuurlijke inrichting van de Combinatie laat nog steeds op zich wachten, en jaren achtereen worden we geconfronteerd met tegenvallers die telkens opnieuw door de begrotingen van de drie gemeenten moeten worden opgevangen. Nu al wordt gerekend met een autonome stijging van de kosten voor 2020 met enkele tonnen, om nog maar te zwijgen van ontwikkelingen in de jaren daarna. À propos, Blaricum is ondertussen qua inwonersaantal Laren voorbijgestreefd. Dat zal toch zijn weerslag moeten hebben op de verdeling van de lasten tussen die drie gemeenten. Neem ondertussen kennis van het feit dat de leiding middels hei-zittingen poogt de bestuurlijke malaise te doorbreken, zodat ten laatste aanstaande voorjaar spijkers met koppen worden geslagen. Wat ons betreft mag dat al wel eerder, de nood is hoog. Het sociaal domein is tijdig overgeheveld naar Huizen, de praktijk bewijst de juistheid van dat besluit. Op zijn minst merkwaardig, dat nu wordt gepleit de belastingtaken van de Combinatie te delegeren naar Baarn. Volstrekt in strijd met de logica, die immers pleit voor de versterking van de bestuurskracht binnen de regio Gooi en Vecht. We zullen dan ook vandaag een amendement voorstellen betreffende het hoofdstuk bestuurszaken op pagina zestien om de notie samenwerking met de regio Amersfoort gewoon te schrappen. Over schrappen gesproken, ter gelegenheid van de discussie over de

laatste kadernota, dat de unanieme conclusie dat de wal het schip niet langer mag keren, en dus ingrijpende maatregelen nodig zijn om daadwerkelijk de tering naar de nering te zetten. Kortom, reële bezuinigingen in gang te zetten. Want die noodzaak wordt door de huidige cijfers meer dan duidelijk onderstreept, ondanks het feit dat het college schrijft verheugd te zijn een sluitende begroting te kunnen aanbieden. De harde werkelijkheid is van een andere orde. Ik zet een paar feiten op een rijtje, als u me toestaat, voorzitter. Er wordt meerdere keren, in meerdere programma's voordeel gehaald door actualisatie van de kapitaallasten. Niet meer dan de simpele verschuiving van lasten naar de toekomst dus. Terwijl voor het sociaal domein voor dit jaar gerekend wordt met een aanzienlijk tekort, wordt niettemin, blijkt uit schriftelijke informatie van de wethouder, voor 2020 een bezuiniging ingeboekt van meer dan een ton. Ik vrees illusiepolitiek. Er wordt eveneens gewag gemaakt van een bezuiniging van vijftigduizend door met de stofkam door de programma's te gaan. Dat vergt op zijn minst nadere toelichting om het realiteitsgehalte te kunnen beoordelen. De negatieve effecten van het wegvallen van het precario vanaf 2027 worden kennelijk niet – worden kennelijk genegeerd. Ondanks ons herhaald aandringen en gedane toezeggingen tasten we nog steeds in het duister betreffende precieze cijfers van het raadhuis en het zwembad. De vrees voor hier sterk negatieve resultaten dringt zich op. En last but not least, de algemene reserve komt uit op 5,4 miljoen, en daarmee ver onder het vereiste minimum van de beroemde 20 procent, plus de extra 10 procent die we eerder als norm hebben gesteld. De conclusie ligt voor de hand: er zal een grotere buffer nodig zijn om verantwoord meerjarig te kunnen begroten. Geen eenvoudige opdracht, maar het kan wel. Bijvoorbeeld door een zuiver bestem voor het Brinkplan gewoon schrappen. De burger heeft niet om dat pand gevraagd, wellicht met uitzondering van de aanhang van Larens Behoud. Toegegeven, het zal niet meer dan een incidentele besparing opleveren, maar dat was eerder ook het geval, toen de baten van de verkoop van de bibliotheek met vreugde werden ingeboekt, om daarmee de jaarrekening op orde te krijgen. Overigens, het college komt zelf tot de slotsom dat er weinig ruimte is voor bezuinigingen, en dus extra inkomsten nodig zijn. En jawel, de aap komt uit de mouw: de OZB wordt met 5 punten verhoogd naast de inflatie-aanpassing van 2,7%. Dat is natuurlijk vloeken in de kerk. Immers het coalitieakkoord, vorig jaar plechtig ondertekend, zegde uitdrukkelijk, ik citeer: OZB niet hoger dan de inflatie. Einde citaat. Dit doet denken aan de belofte van een coalitiepartner in 2014, de OZB in de 4 jaar daarna met 5% te verlagen. Dat was toen bedoeld voor de bühne en werd natuurlijk niet waargemaakt. Toen kon dat nog gelden als verkiezingsretoriek, nu gaat het om een flagrante schending van een cruciaal element van het coalitieakkoord. Daarmee wordt naar onze mening de geloofwaardigheid van dat akkoord, en daarmee van het politiekbestuur, enigszins aangetast. Excuses dat de omstandigheden ondertussen zijn gewijzigd houden geen steek. De ontsnapingsclausule is in genoemd coalitieakkoord in geen velden of wegen terug te vinden. Terug naar de broodnodige bezuiniging, en ik schiet op, mijnheer de voorzitter. Want we zijn nog niet aan tien minuten toe?

De heer ...: Nee.

De heer Wegter: Nou, kijk eens aan.

De heer ...: Nog lang niet.

De heer Wegter: Terug naar de broodnodige bezuinigen. Mijn fractie heeft zonder al te veel moeite een lijst van suggesties opgesteld die tenminste in overweging zouden kunnen worden genomen, naast het genoemde schrappen van het Brinkplan, incidenteel tenminste vier ton, en de herverdeling van de lasten van de BEL Combinatie, structureel tenminste twee ton. Ik noem in willekeurige volgorde een paar suggesties: raadhuis verkopen en raad naar Eemnes. Ambtswoning Stationsweg verkopen. Al in 2021 beginnen de belastingtaken over te hevelen. Geen nieuwe grootschalige evenementen. BEL Combinatie dwingen tot maximalisatie van het budget. Maximalisatie van het budget van de BEL Combinatie, inclusief stroomlijning van het bestuur. Afschaffen nieuwjaarsreceptie en kerstviering personeel. Cameratoezicht afschaffen. Dit alles ter overweging, met name met het oog op de voorbereiding van de voorjaarsnota in

2020. Mijnheer de voorzitter, alvorens ik afrond, nog een paar woorden over de uitvoering van uw eerder geaccordeerde bouwnota. Het valt niet te ontkennen dat de wethouder ter zake zijn competentie bewijst, maar om nu te zeggen dat we snel resultaten boeken, nee. Ik aarzel niet te onderstrepen dat hier vooral de raad een grote verantwoordelijkheid draagt. Alleen maar voortdurend obstakels opwerpen leidt tot niets. In het bijzonder wanneer ongegronde argumenten worden gebezigd, in strijd met de reële marktsituatie. Inderdaad, er is dringend behoefte aan betaalbare appartementen, maar ook zijn er lange wachtlijsten voor die in het duurdere segment. Ideologische stokpaarden berijden mogen een leuk debat opleveren, maar betekent niet noodzakelijk een bijdrage wanneer naar solide, en vooral ook pragmatische oplossingen moet worden gezocht. Mijnheer de voorzitter, het zal u niet verbazen dat deze fractie grote moeite heeft met deze begroting, die van weinig ambitie getuigt en stoelt op een uiterst wankel financiële basis. Niettemin staan we nog steeds open voor goede argumenten om ons van het tegendeel te laten overtuigen. Immers, we realiseren ons zeer wel dat goed besturen een gemeenschappelijke opdracht is van college en raad. Geven en nemen is daarbij het uitgangspunt. Wonderoplossingen bestaan niet, ook niet voor een dorp dat jaarlijks tot de top behoort van de Elsevier-lijst, als meest aantrekkelijke locatie van Nederland. Ik dank u, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Wegter, dank u wel voor uw heldere betoog. Het woord is aan mevrouw Timmerman van Liberaal Laren. Mevrouw Timmerman, als iedereen stil blijft overigens. Mevrouw Timmerman, gaat uw gang.

Mevrouw Timmerman: Dank u wel, voorzitter. Vorig jaar, omstreeks deze tijd, werd bekendgemaakt dat we onze zelfstandigheid mochten behouden. Dit jaar realiseerden we met succes de uitdaging een goede burgemeester te vinden voor de komende zes jaar, minimaal. Maar nu, nu is het tijd ons te bezinnen op de toekomst van Laren. Want deze zelfstandigheid brengt kansen, maar ook verplichtingen met zich mee. Allereerst moeten we zelf weten waar we over twintig, dertig jaar willen staan en hoe we ons dorp willen doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Dat vereist een robuuste langetermijnvisie op ons dorp, waar Liberaal Laren trouwens al lang om vraagt. Wat willen we wel en wat willen we niet? Wat moeten we doen en wat moeten we laten om daar te komen? Willen we een appartementendorp worden voor miljonairs van buiten, of willen we het bedrijvige kunstenaarsdorp voor iedereen blijven, met al zijn hoogwaardige karakteristieken die we al honderd jaar koesteren? Dus kortgezegd: het Brasschaat of de parel van het Gooi? Wij hebben onze keuze allang gemaakt. Dit heeft alles te maken met de invulling van onze openbare ruimte, en goed voorbereid zijn op ongewenste ontwikkelingen. Dat kan alleen maar als je een visie hebt, en weet wat je wel, en belangrijker, niet wilt. Anders overkomt het je en maken projectontwikkelaars de dienst uit op basis van hun verdienmodel en hun economische werkelijkheid. Dat geldt niet alleen voor het centrum, maar zeker ook voor de buitenwijken. Als we niet oppassen verdwijnt de veelheid aan architectuurstromingen, zo kenmerkend voor Laren, en worden we het Witte Dorp: een soort betondorp met netjes aangeharkte grindbakken zonder bomen. Want we willen geen blaadjes op onze Porsche en het grind. Willen we deze ongewenste ontwikkeling stoppen, dan zullen we de welstandsnota gericht moeten aanpassen. Willen we ons groene kapitaal duurzaam behouden, dan moeten er een visie en een nieuw kapbeleid worden ontwikkeld, gericht op behoud van deze kernwaarden van Laren. Liberaal Laren, en ik weet, nog andere partijen, willen zich daar graag voor inzetten. Daar hebben we geen dure externe bureaus voor nodig. Dit alles impliceert niet alleen visie, maar ook historisch besef, waarom iets belangrijk is om te behouden. Want iets dat op een onoplettend moment verdwijnt, komt nooit meer terug. Dat heeft te maken met alle onomkeerbare zaken, zoals slopen, kappen, verwaarlozen, et cetera. Dat vereist ook een ambtelijke organisatie die dat historisch besef en die kennis in huis heeft. Wij zien op dit moment dat de BEL-organisatie op dit punt serieuze aandacht en hulp nodig heeft. Ten tweede vereist het zelf richting kunnen bepalen, een gezonde financiële situatie, ook op lange termijn. Anders heb je geen richting meer te bepalen. Niet alles zal meer kunnen. We hebben de afgelopen jaren veel geld uitgetrokken, onder andere om onze voorzieningen op peil te krijgen, veelal anticiperend op een samenvoeging, maar dat is niet meer nodig. Forse wens uit het collegeprogramma, die hun

financiële tol eisten, zowel in leningen, in de exploitatie, alsmede een forse uitname uit de algemene reserve, die ver onder het toegestane minimum zal zakken. Dit alles moet opgevangen worden door forse OZB-verhogingen. 280.000 euro extra voor 2020, oplopend tot 4 ton in 2023. Dat is echt onacceptabel. Zeker gezien het feit dat de woonlasten voor de burger nu al 59% boven het landelijk gemiddelde liggen. Tijd om pas op de plaats te maken. De hoogte van de rioolbelasting is buiten de begroting gehouden, maar als we kijken naar de geplande extra investeringen van 2,1 miljoen jaarlijks, exclusief het afkoppelen van de gemeentelijke gebouwen, riool aandeel wegconstructie en de rioolrenovaties, dan vrezen wij voor de portemonnee van de burger het ergste. Wat gaat u er allemaal mee doen? Gezien de financiële situatie van Laren lijkt het in ambitieniveau veel te hoog, zeker nu u in de begroting schrijft dat de rioolbelasting kostendekkend dient zijn, dus de burger het gelag van deze te hoge ambitie helemaal betaald. Dit is voor ons onacceptabel, en door ons niet meer aan de burger uit te leggen. Tijd voor bezinning, want goed financieel beheer is ook voorwaarde nummer één om onze zelfstandigheid, en daarmee onze eigen keuzes te kunnen behouden. En dan komen we van daaruit op ons thema van deze begroting: niet alles kan meer. Deze titel is even geleend van Remkes, in het kader van de stikstofproblematiek. Laren heeft namelijk dezelfde uitdaging, maar dan financieel. Wat Laren zit financieel op slot en zwaar in de gevarezone. Straks meer hierover. Hoogste tijd dus om keuzes te maken, tijd om hoofd- van bijzaken te onderscheiden. Wat is noodzakelijk en behoort tot de kerntaken, en wat zijn niet-noodzakelijke taken, of overbodige luxe, en welke zaken uit het verleden slepen we ongemerkt nog mee? Een voorbeeld: de Brink is prima zoals hij is. Haal hier de 280 OZB-verhoging af die u in de begroting heeft staan en u houdt nog voldoende geld over om de bomen op de Brink weer gezond te maken, inclusief nog wat extra maatregelen. En er kan ook – kunnen er ook maatregelen tegen de eikenprocessierups vanaf. Dan hoeft dat bedrag ook niet uit de algemene reserve. Dat zou overigens gewoon uit het groenonderhoud moeten kunnen komen. Daar heb je ook geen dure overbodige bureaus voor nodig, die bovendien zo weinig historisch besef hebben dat ze de Brink een park noemen. U kunt hier een motie over verwachten. Een ander voorbeeld: een duur communicatie-bureau inhuren om het gesprek met de omwonenden van de Rabo weer vlot te trekken is geld weggooid. Dit behoort tot de gewone taken van de wethouder. Voor elk wisselstukje wordt nu een extra bureau ingehuurd. Dit drastisch beperken kan ons jaarlijks veel gemeenschapsgeld besparen. Bij de begrotingsbehandeling vorig jaar heeft Liberaal Laren al gevraagd om een kerntakenbeleid. Tot die kerntaken behoren onder anderen de instandhouding van alle kapitaalgoederen, zoals onroerend goed, bomenbestand, rioleringen, wegen, et cetera. En het gekke is dat juist hierop de afgelopen jaren steeds bezuinigd is. Er wordt veel te weinig geld gereserveerd om onze kapitaalgoederen op een behoorlijk niveau in stand te kunnen houden. Dat is de omgekeerde wereld en moet veranderen. Eerst doen wat nodig is en alleen als het geld echt over is kunnen er ook leuke dingen worden gedaan. Tip: voor het onderhoud van de plantsoenen in de Zevenendbuurt is geen geld, en de bewoners klagen steen en been. Ze mogen er zelf niets aan doen. Geef de bewoners weer de regie over hun eigen plantsoentje terug, ga samen om de tafel, en wie weet wat voor moois er ontstaat. Goed voor de biodiversiteit en saamhorigheid in de buurt, zo kan er met weinig geld veel. En zo zijn er nog veel meer voorbeelden te bedenken. Een andere kerntaak van de gemeente is het sociaal domein. Hierover schrijft u dat in een afwijking van de kadernota het financieel kader sociaal domein naar beneden is bijgesteld, omdat de financiële situatie van Laren dat niet toelaat. Dit kan echt niet, het sociaal is voor ons geen sluitpost. Onze uitvoeringsorganisatie de BEL zal ook moeten veranderen. Er wordt veel over veranderen, verbeteren gesproken, er gaat heel veel extra geld naartoe om die verbeteringen tot stand te laten komen. Helaas tot op heden zonder noemenswaardig resultaat. Er is nog steeds te veel verloop, zelfs nu al een jaar bekend is dat de gemeente zelfstandig mag blijven. Gevolg is het wegvloeien van kennis en historisch besef, teveel peperdure inhuur, veel externe bureaus en steeds maar weer geld van de gemeente bijstorten, zonder dat dit het gewenste effect oplevert. Ook een aantal peperdure en arbeidsintensieve rechtszaken zal met meer historisch besef en kennis van beleid bestemmingsplannen en belastingzaken sterk verminderen, en de gemeente, dus de inwoners, veel geld en ergernis schelen. Pas als we die zaken ook goed op orde hebben, en wat ons betreft inclusief een eenhoofdige directie, zijn we klaar om niet alleen zelfstandig te zijn, maar dat ook te kunnen blijven. Dank u wel.

De heer De Jong: Financiële begroting 2020. Als we de totale programmabegroting 2020 bezien in vergelijking tot de laatste versie van de programmabegroting 2019, en hier ga ik dus continu vanuit, valt een aantal zaken op. De afgelopen twee jaar heeft het zwembad de Biezem 100.000 euro verlies geleden. De stichting Binnensportaccommodaties geeft zelfs aan dat ze dit niet minder zien worden de komende jaren. Dit verlies, van 100.000 euro, is niet begroot in 2020. Waarom niet? Ambtenarensalarissen stijgen, stijgingen worden standaard niet begroot. Deze stijgen wel per 1 januari 2020 met 2 procent.

De voorzitter: Mijnheer De Jong, ik ga u toch heel even onderbreken. Want ik beschouw uw spreektijd extra bovenop die van – of eigenlijk als onderdeel van die van mevrouw Timmerman, en die zat al een beetje tegen de grens aan. Dus ik ga ervan uit dat u heel beperkt uw financiële analyse houdt.

De heer De Jong: Dat heb ik niet, want ik heb nog twee kantjes, met hele essentiële zaken. Dat heb ik vorig jaar ook gedaan.

De voorzitter: Wij hebben met elkaar de ruimte voor morgen, om met elkaar te spreken over die financiën. Dus ik geef u nog even de ruimte, maar ik waarschuw u alvast dat ik op een gegeven moment wel ga ingrijpen.

De heer De Jong: Dat zou wel heel vervelend zijn, wat als ik het niet kan afmaken, dan hebben we wel een probleem. Nee, absoluut niet.

De voorzitter: Mijnheer De Jong, kunt u vervolgen, want?

De heer De Jong: Kortom, deze stijging – ambtenarensalarisstijgingen worden standaard niet begroot. Deze stijgen wel per 1 januari 2020 met 2 procent. Ook de pensioenlasten zullen omhooggaan. Kortom, ongeveer 2 ton niet begrote kosten in 2020. In 2019 is de voorziening Brinkhuis à 1,7 miljoen geheel opgemaakt, en dit houdt in dat het verlies van € 250.000, laag geschat, nu geheel ten laste van het resultaat komt. Dit levert minstens 50.000 euro niet begroot verlies op in 2020. Heeft u zich op uw – tot besparingen kunt komen? Het eerstelijnsloket, SoZa HBEL van WMO en Jeugdzorg, HBEL-voorzieningenvervoer worden 125.000 euro lager begroot dan in 2019. Dit lijkt zeer optimistisch. Bij elkaar is er nu al 400.000 euro aan reëel te verwachten kosten niet begroot in 2020. Waar denkt u deze 400.000 euro vandaan te kunnen halen? Het is voor ons onacceptabel. Financiële kerngetallen. De huidige netto-schuld van de gemeente Laren ligt met 132,5 procent boven de 130. Boven de 130 procent betekent dat de gemeente Laren zich in de gevarenzone bevindt. Ik kort in nu. Totaal eigen vermogen. Dit zal ik heel specifiek moeten toelichten. Het totaal eigen vermogen per eind 2019 wordt abusievelijk 732.000 euro te hoog voorgesteld, pagina 128. Dit kan als volgt worden verklaard: eind 2018 staat het eigen vermogen op 8.409.000 euro. Het saldo van baten en lasten volgens de laatste begrotingswijziging staat op 1.751.000 negatief. De lasten zijn hoger dan de baten. Dit negatieve resultaat in 2019 dient in de staat van reserves en voorzieningen afgetrokken te worden van het eigen vermogen. Op deze manier komt het eigen vermogen per eind 2019 uit op 6,6 – 6.658.000 euro, in plaats van het gerapporteerde bedrag van 7.346.000. Dit verschil kan enkel en alleen zitten in een combinatie van een te hoge algemene reserve en een te hoge bestemming reserve sociaal domein. In de jaarrekening 2019, in mei 2020, zal dit blijken, aangezien dan wel een uitgebreide vierkantstelling plaatsvindt, waardoor de cijfers moeten sluiten en dit verschil zichtbaar wordt. Een begroting maken is makkelijk, maar bij de jaarrekening komen de feiten boven tafel. Als wij het fout hebben, horen wij dat graag, met een gedetailleerde uitleg. Het moge duidelijk zijn dat de algemene reserves per eind 2019 op basis van de rekenfout al met 732.000 omlaaggaan. Daar komen de deze week geaccordeerde begrotingswijzigingen 2019 uit de BEL bij, van een kleine 230.000 euro. Over 2020 is er, zoals aangegeven, te krap begroot, waardoor de algemene reserve en de bestemmingsreserve sociaal domein nog verder omlaag, met 400.000 euro, zullen gaan. Alles bij elkaar gaat dit toch om 1.350.000 euro niet begrote vermogensafname vanaf heden tot en met eind 2020. De

algemene reserves zakt hierdoor naar 4 miljoen. Veel te laag. Conclusie: de begroting is niet sluitend. Alle extra's dienen met een stofkam uit de begroting 2020 geschrapt te worden. Alleen kerntaken dienen uitgevoerd worden. Bijzaken schrappen. Alle leges en heffingen dienen kostendekkend te zijn. Geen externe adviseurs nu voor de wethouders, en de externe inhuur in de BEL-organisatie terugdringen. Op pagina 67 wordt duidelijk dat burgerzaken, leges plus bouwleges, Mabo, plus overige leges, evenementen en horeca maar voor 35 procent kostendekkend zijn. Dit moet naar 100 procent. De bijdragen van de 3 gemeenten aan zwembad de Biezem moet op basis van het aantal geregistreerde zwemmers per gemeente vastgesteld gaan worden. Iedere gemeente dient een evenredig aandeel in de kosten te betalen. Het verlies van het gemeentehuis, in 2018 150.000 euro, dient over alle gebruikers verdeeld worden. Dus een huurverhoging doorvoeren naar alle gebruikers. Het Brinkhuis moet qua verlies terug naar de 100.000 maximaal die vastgesteld is bij de goedkeuring door de gemeenteraad van dit project. Desnoods commerciële verhuur toestaan, met hogere prijzen. De slechte huidige slechte financiële situatie komt nu pas aan het licht, omdat vorig jaar alles versluierd werd door 1,2 miljoen extra eenmalige inkomsten uit de verkoop van het bibliotheekterrein. Alleen door deze maatregelen te nemen kan Laren zijn financiële positie op orde brengen en de – of een evenredig grote OZB-verhoging terugdraaien. Onvoldoende financiële stabiliteit brengt onze zwaarbevochten zelfstandigheid binnen de kortste keren in gevaar.

De voorzitter: Mijnheer De Jong, dat was het, hè? Helder. Dank u wel.

De heer De Jong: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mensen, we hebben in het presidium afgesproken dat er geen spreektijden zouden worden gehanteerd. Dus dit mocht. Ter geruststelling, hij was nog niet van epische proportie qua lengte, dus dit kan zo op deze manier. Ik kom bij de heer Van den Berg, de fractievoorzitter van het CDA, die namens het CDA zal spreken.

De heer Van den Berg: Ik heb mijn eigen timer aangezet, dus ik kan de tien minuten in de gaten houden, voorzitter. Gemeenteraadsvergadering 1 november, programmabegroting twee 2020, meerjarenramingen 2021-2023. Voorzitter, collegae, luisteraars op de tribune en via de livestream: voor u ligt de inbreng van de fractie van het CDA, en zoals u weet bestaat die tegenwoordig uit één persoon, ondergetekende. Laren, Noord-Holland, zelfstandig, en inmiddels weer voorzien van een eigen burgemeester. De afgelopen twee jaar zijn we voortreffelijk geholpen door waarnemend burgemeester Rinske Kruisinga, maar na het stopzetten van de arhi-procedure heeft onze gemeenteraad in nauwe samenwerking met de griffier al gauw een vertrouwenscommissie in het leven geroepen, die onder leiding van collega-raadslid en toen nog fractievoorzitter Wim Van der Zwaan in een strakke planning een zeer gedegen sollicitatieprocedure heeft doorlopen. En gelukkig waren er geïnteresseerde kandidaten, maar we hadden er maar één nodig. Die hebben we gelukkig gevonden, en heeft hij ons gevonden, en hebben wij elkaar gevonden. Burgemeester Mol, nog eens van harte welkom in deze gemeenteraad. Afgelopen week was het uw eerste gemeenteraadsvergadering en vandaag de begrotingsvergadering, en meteen met elkaar aan het werk. Laren kan het, zo is gebleken bij de installatie van u als nieuwe burgemeester. Weinig of geen gemeentes dus doen ons na om op deze wijze een nieuwe burgemeester te verwelkomen. Hartverwarmend, mooi, kwaliteit, dat is Laren. En dat willen we als fractie van het CDA ook graag zo houden, kwaliteit met hoofdletters. En de CDA-fractie dient vandaag samen met collega-fracties twee moties in. Eén daarvan is al door Liberaal Laren aangekondigd, en tweede motie zal door de VVD wel worden toegelicht. Wellicht volgt het staan met de vergadering en behandeling van deze programmabegroting nog een motie of amendement, dat is natuurlijk heel goed mogelijk. Er is al veel gezegd, en wetende dat het zo werkt licht de CDA-fractie een paar onderwerpen eruit, waarbij het credo van ons de afgelopen jaren, 'geen geld, niet doen', opnieuw is gevolgd. Waarbij opgemerkt dat ook de CDA-fractie weet de kosten soms voor de baten uitgaan. Maar dan moet er wel een lonkend perspectief zijn, en het perspectief dat het college ons voorspiegelt doet, naar mening van de CDA-fractie, dat niet. Of tenminste, ruim onvoldoende. Daarbij

merk ik op dat het onze fractie, naar mijn persoon, goed doet dat er afgelopen jaar er ruimte is voor opbouwende kritiek, ook vanuit de collegepartijen, of voorstellen gedaan door de college van burgemeester en wethouders. De afgelopen collegeperiode, 2014-2018, heeft de CDA-fractie zich vaak wel eens alleen gevoeld. Maar de wind is aan het keren. Een motie 'Nieuw voor oud', afgelopen voorjaar ingediend door de VVD en van harte ondersteund door de CDA is daarvan een voorbeeld. Met betrekking tot de Rabobank en hotel verwacht de CDA-fractie de komende tijd juist weer veel van de andere collegepartij, Larens Behoud. En natuurlijk ook dadelijk bij de inbreng van de Brink-motie. Het sociaal domein, sport voor jong en oud, bestemmingsplannen, betaalbaar bouwen voor jong en oud, duurzaamheid, regionale energiestrategie, de uitvoering, het samenwerken, allemaal belangrijke onderwerpen, en daarom richten wij ons vandaag op de kwaliteit van hetgeen wat voor ons ligt. Waarvoor wij moeten staan, en waarvoor wij gezamenlijk verantwoordelijkheid moeten nemen. Dat is de programmabegroting, maar ook onze zelfstandigheid in gebondenheid, zowel de versterking van de regionale bestuurskracht en onze rol daarin. En de BEL-organisatie, die voor ons werkt, maar waarvan wij als gemeente Laren ook één van de drie opdrachtgevers en mede-eigenaar zijn. De centrale vraag hierin is voor de CDA-fractie steeds: wat zijn de financiële gevolgen van al deze plannen voor onze inwoners en bedrijven? Wat krijgen zij daarvoor terug, anders gezegd, wat levert het de Larense inwoners of de ondernemers nu werkelijk op, al die plannen? Een korte greep uit enkele voorliggende stukken. De algemene reserve is al aangehaald, twintig procent, met daarbovenop de door Larense gemeenteraad gewenste tien procent. Hij wordt niet gehaald, maar sowieso op papier, is dat nu werkelijk voldoende? Wij menen dat het zorgelijk is, gelet op al deze plannen. Wat nu als het nog verder terugloopt? Dan is de vraag: waar is uw anker als u die ruimte er niet meer is? Graag uw – wethouder financiën – uw reactie daarop. De tweede: zoeken naar nieuwe samenwerking om onze problemen het hoofd te bieden, bijvoorbeeld de belastingtaken onder te brengen in Baarn. Als deze gemeenteraad u niet tot een pas op de plaats had gedwongen was die keuze inmiddels een voldongen feit geweest, en had deze gemeenteraad over twee jaar bij het kruisje mogen tekenen. Wij menen dat met het inslaan van deze weg niet alleen de bestuurskracht in de regio Gooi en Vechtstreek ondermijnt, maar ook de positie van Laren hierin benadeeld, en dus van onze inwoners en bedrijven. En als de opmerking c.q. vraag: zorgt dit experiment nu echt voor meer bestuurskracht in onze eigen regio? Hoe gaan onze partners in de regio naar ons kijken? Graag uw reactie, wethouder financiën. Meer algemeen, hoe gaan we resultaten die uw plannen moeten opleveren meten, beoordelen? Waar staan de prestatie-indicatoren? Hoe weten we nu of we de gestelde doelen wel of niet gehaald hebben? In bijna alle programma's missen wij als CDA-fractie deze indicatoren. Enkel op bladzijde twintig, éénnentwintig van de programmabegroting, daar staan twee diagrammen en enkele indicatoren. Maar daarmee hebben we het wel ongeveer gehad. Weinig SMART. De mededeling bijvoorbeeld vanuit het college dat huisvesting van statushouders is bijgewerkt, bijgelopen, is op geen enkele wijze eigenlijk in de begroting terug te wringen. Graag uw wethouder – reactie, wethouders wonen en financiën. Internetverbinding en glasvezel. Vlasvezel. Overall in alle uithoeken van het land verzamelen partijen zich samen met overheden om digitaal goed bereikbaar te worden, dan wel te blijven. Laren ligt op de centrale as in Nederland, de mooiste woongemeente, maar hoe staan wij er in dit dossier voor? Kaart het bedrijfsleven, inclusief alle ZZP'ers in Laren, dit wel eens bij u aan? Is dit een onderwerp van gesprek aan de colleegetafel? We zitten namelijk niet allemaal Chardonnay drinkend in onze tuin, of op een terras. Er moet gewerkt worden in Laren. Hoe kijkt u tegen deze opmerking aan? Glasvezel, een versteviging van de economische positie van Laren, betekent dat hierin geïnvesteerd moet worden. Graag uw reactie, wethouder infrastructuur. De meicirculaire pakte voor de gemeente Laren negatief uit, en inmiddels leven we in het najaar. Bij onze burens, in de gemeente Hilversum, zorgt die najaarcirculaire voor een miljoeneninjectie in de gemeentelijke begroting. Zijn die cijfers voor Laren bekend? Zo ja, hoe luiden die cijfers precies? Maar met name is interessant wat de visie erop is welke invloed die gaan hebben op onze meerjarenbegroting. Pakt dat positief of negatief uit? Wat ligt voor ons? De wethouder financiën wordt daarom gevraagd om een reactie daarop. Vier items met vragen, en wij zijn zeer benieuwd naar de antwoorden. Ik heb nog drie minuten volgens de tien minuten-planning. Die ga ik halen, voorzitter. De fractie van het CDA is van mening dat de financiële situatie van Laren vandaag om keuzes vraagt. Keuzes

die de ene of de andere partij zeer gaan doen, maar het moet. De zelfstandigheid, de blijdschap van een nieuwe burgemeester, een zelfstandige gemeente waarmee de fractie van het CDA vanmorgen begon is onder de aanhoudende windkracht namelijk zo verdwenen. En dan zijn wij daar zelf verantwoordelijk voor, en kunnen wij niet de schuld meer aan een andere overheid geven. Kiezen voor Baarn zonder een gedegen afweging te maken door Huizen, of Hilversum, of elke andere gemeente in de regio Gooi en Vechtstreek hierin te betrekken is onze nek verder in de strop steken, en de inwoner betaalt hiervoor de prijs. Waren voor verschillende partijen hier aan tafel de kosten van de ontbinding van de BEL geschat op dertig miljoen een reden om op te roepen tot het stopzetten van de arhi-procedure, nu gaat u als college doelbewust verder door in te zetten op samenwerking in een andere regio. Daarmee de versterking van de eigen regio negatief te belasten, en zet u Laren, onze gemeente, als kleine zelfstandige, hiermee verder buitenspel. Daarvoor heeft de Larense inwoner en ondernemer op 21 maart 2018 niet voor u gestemd. Dat mandaat hebben de kiezers u niet gegeven, en ons ook niet als gemeenteraad in totaal. Maar ook de Brinkplannen: het is tijd voor herbezinning. Niet alles kan in één keer. Maar dit moet tot nadenken stemmen en de basis voor een eerstvolgende programmabegroting leggen. Dat is wat wij als CDA-fractie wensen en nastreven op dit moment: bijbuigen en aanpassen van uw plannen. Voorzitter, ik kom tot afronding. Het beste kan ik daarbij aanhaken op onze inbreng van vorig jaar, en het is ook meteen de onderbouwing waarom de CDA-fractie samen met Liberaal Laren de reeds aangekondigde motie indient. Voor onze ... ligt de focus ook bij inwoners en bedrijven van ons dorp in een groene omgeving. Een mooie groene Brink die recht doet aan haar historie, en niet door een adviesbureau is verworpen tot een park. De wethouder zal duidelijk zeggen: ja, maar het is er wel direct uitgehaald. Dan is mijn reactie: het had nooit zo het gemeentehuis mogen verlaten, het BEL-kantoor en Eemnes mogen verlaten. Rond om de grote Brink liggen diverse kleine Brinken. Het getuigt van visie, naar mening van het CDA, als vanuit dat vertrekpunt was begonnen met denken. Te beginnen bij de grote Brink, groen, gras, bomen in Brinkopstelling, en daarna de andere kleine Brink op dezelfde wijze inrichten. Geef in deze bestemmingsplan het weer de kleur groen, in plaats van grijs met verkeersdoeleinden. Groen met medegebruik parkeren is een goede tussenvorm, maar dat wordt niet bedacht in Eemnes, en onze wethouders staan daar niet voor. Dit beeld wordt nog eens versterkt door de keuzes die u maakt, want dit was een voorbeeld, waarmee u ons voorspiegelt de bestuurskracht te versterken. Niets is minder waar. Uw keuzes verslechteren, naar mening van de CDA-fractie, het bestuurskracht van Laren en de regio Gooi en Vechtstreek. We zijn hiermee weer terug bij onze kernpunten: de kwaliteit van deze programmabegroting, de visie die hier achter stelt. Er is vast hard aan gewerkt, maar tegen zo laag mogelijke kosten op de beste manier onze inwoners en bedrijven faciliteren, missen wij. Daarvan getuigt deze programmabegroting niet. Dat bereiken we niet met verdere versnippering van bestuurskracht en uiteenrafelen van de BEL Combinatie in onlogische windrichtingen. Tot slot, de rekenkamercommissie. De CDA-fractie vraagt aan het college: bent u bereid het onderwerp bestuurskracht versterken en de keuzes u voorstaat, zoals de belastingtaken in Baarn, door u opgetekend in deze begroting, samen met deze gemeenteraad te agenderen voor de rekenkamercommissie? Bent u bereid hiervoor een passend bedrag in deze begroting te nemen, aanvullend op het budget dat hiervoor reeds is opgenomen? En bent u bereid op deze wijze uw goede blijk te tonen en invulling te geven aan de motie 'Nieuw voor oud'? Voorzitter, collega's, de CDA-fractie meent hiermee een scherpe inbreng, maar wel faire inbreng te hebben gegeven. Dank jullie voor jullie aandachtig gehoor, en ik kijk verwachtingsvol uit naar de antwoorden. We hebben, geloof ik, de tien minuten iets overschreden, maar voorzitter, ik hoop dat u dat mij niet ... Ik ben benieuwd naar de antwoorden. Dank u wel voor deze.

De voorzitter: De heer Van den Berg, dank u wel. We lopen sowieso al wat uit de planning, maar dat is bij een begrotingsdebat helemaal niet erg. Ik geef dan nu het woord aan de laatste fractie, ik geef het woord aan de heer De Bondt, de fractievoorzitter van de VVD. Mijnheer De Bondt, aan u het woord.

De heer De Bondt: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Tussen Hilversum en Huizen ligt geen Harkum. Laren heeft geen medewerkster met een autistisch zoontje, die ook nog computernerd is en van een klein potje gemeentelijke middelen ruim 700 miljoen kan maken. Nee, wij doen het met Peter Calis. Daar zijn wij

dik tevreden over, ook al vecht hij zich soms tevergeefs bijna dood tegen het bestuur van de BEL. Eerst bezuinigen, en dan pas belasting verhogen, oud voor nieuw, twee aangenomen moties hier in de raad heeft hij vuur en te zwaard verdedigd in het BEL-bestuur. Maar wat willen wij, eenvoudige raadsleden, tegen bijvoorbeeld de BEL-voorzitter, die zonder enige vorm van gene in de Gooi en Eemlanden van 28 september zegt: u vraagt ons te sturen op beschikbaar gestelde budgetten, wij gaan graag in gesprek met u over de gevolgen daarvan. Wat, mijnheer de voorzitter, kunnen die ernstige gevolgen zijn? De begroting wordt niet gemerkt door raadsleden, maar door de ambtelijke dienst. Vervolgens door het bestuur, onder leiding van diezelfde voorzitter vastgesteld, en via de drie BMW's voorgelegd aan de raden. Dan mag je, als eenvoudig raadslid, toch ervan uitgaan dat de geraamde budgetten toereikend zijn voor de uit te voeren taken. We mogen er ook vanuit gaan dat als men voorziet dat dit niet, of in voldoende mate het geval zal zijn, er op zijn minst een lijst met tekortkomingen en mankementen aan wordt toegevoegd. Maar nee hoor, van zo'n lijst is geen sprake. Dus denken alle raadsleden van de drie gemeenten: wij mogen ervan uitgaan dat de BEL-organisatie haar taken naar behoren binnen de budgetten zal uitvoeren. Zo gaat het binnen een ordentelijk bestuur: open, transparant en degelijk. 'De BEL-top sust en waarschuwt', luidt de kop boven het artikel, en dat is buitengewoon treffend gezegd. Dezelfde onvolprezen krant meldt op 4 oktober: 'OZB-inning kost drie ton extra.' Op 15 oktober: 'Noodkreet van ambtenaren BEL'. En op 22 oktober meldt de directievoorzitter van de BEL dat de drie gemeenten weer moeten bijlappen voor een business case uitbesteden OZB-taak. Maar dat is allemaal geen probleem, want financiële tegenvallers worden opgevangen door de gemeente, aldus de BEL-voorzitter. Hij zegt er wel bij: als de drie gemeenten wel financiële buffers hebben. Een vreemd standpunt, slechts gebaseerd op het inmiddels elf of twaalf jaar oude besluit om de BEL-organisatie op te richten. Toen, in de aanlooperperiode goed verklaarbaar, maar nu een vrijbrief om budget onvoldoende serieus te nemen. Het BEL-bestuur en het BEL-management zou op het punt van beleid en structuur tegen het licht moeten worden gehouden. Het BEL-contract is wat mijn fractie betreft aan herziening toe, dan kunnen we gelijk de verdeelsleutel herzien, anderen hebben het er ook al over gehad. Toen was Laren de grootste gemeente, en dat zijn we allang niet meer. Maar de verdeelsleutel laat Laren nog steeds het meeste betalen. Laren is in financieel opzicht een nooddrufte gemeente. Terecht merkt mijn jonge vriend van '66 op dat de reservepositie en de solvabiliteit van de gemeente hem zorgen baart. In feite, mijnheer de voorzitter, is de enige echte reserve de ruimte die er is om bij de inwoners meer belastinggeld op te halen, en dat stelt het college dan ook noodgedwongen voor. In de begroting zit weliswaar verstopt het voorstel om de OZB met 5 procent extra te verhogen, verscholen in het stuk, maar niet onopgemerkt door de verslaggever van alweer de Gooi en Eemlander. Laren schroeft de OZB op met 7 procent, laat hij ons op 16 oktober weten. Hij telt de 2 procent inflatiecorrectie erbij op, en niet geheel ten onrechte, overigens. Ik realiseer mij terdege dat de primaire verantwoordelijkheid voor deze noodzakelijke ingreep niet ligt bij ons gewaardeerd college, maar bij de BEL. Daarom betreur ik het in hoge mate dat ons college er niet in is geslaagd om een heldere uiteenzetting te geven over haar inspanningen om de twee moties die hier in de raad zijn aangenomen ten uitvoer te brengen. Ik heb daarom gevraagd, op verschillende gelegenheden, onder andere ook in het presidium. Op geen enkele manier wordt helder of, en wat daar met de 'Oud voor nieuw'-motie is gebeurd. En dat steekt, mijnheer de voorzitter. Geen enkele raad laat graag met zich sullen. Met klem vraag ik het college om van het BEL-bestuur en het management te verlangen om op – om ten behoeve van de raad van Laren, en waarschijnlijk ook van de andere raden, een glashelder standpunt duidelijk te maken. Namens alle fracties hier in de raad kan ik daar over een motie indienen. Wat bij deze is gebeurd. Naast de BEL-tegenvallers hebben wij ook korting op het gemeentefonds te incasseren en krijgen we ook nog te kampen met de negatieve gevolgen van de Rijkswetgeving voor de jeugdzorg. Kort samengevat: elke zorgvraag wordt in beginsel gehonoreerd, en elk benodigd bedrag goedgekeurd. Een dubbele open einde-regeling. Ook hier ziet mijn fractie wethouder Van Hunnik enorme inspanningen leveren om de kosten binnen de perken te houden. Waardering daarvoor. Maar ook hier is het op tal van punten vechten tegen de bierkaai. Ik weet dat het college zich heeft ingespannen om binnen de Larense beleidsveld bezuinigingen aan te brengen, en ook dat dit maar voor een beperkt deel is gelukt. Ik geef toe dat ook mijn fractie daar niet op substantiële wijze in is geslaagd. Onze conclusie is dan ook dat wij, weliswaar met bloedend hart, akkoord gaan met

deze begroting, maar wel met de aantekening erbij dat elke budgetoverschrijding op enorme weerstand van mijn fractie zal stuiten. Twee korte vragen nog. Hilversum heeft een financiële meevaller van het Rijk. Zit er voor Laren, nu de OZB omhooggaat, ook nog wat in het Rijkspotje? Een tweede vraag, voorzitter, is: wat vindt u van de truc van Eemnes? Geld lenen bij de bank, incasseren van een negatieve rente en dit geld parkeren, zoals dat verplicht is, bij het Rijk, kostenloos. Voorzitter, na deze vooral financiële bespiegelingen een aantal opmerkingen over wat beleidsaspecten, om te beginnen bij het zogenaamde Winter Village. In de vorige raadsvergadering is er al over dit evenement gesproken. Sommige leden hebben moeite met het vierjaarlijkse contract dat deze zomer is afgesloten. Een kleinschaliger opzet en meer door, voor en van Laren, en zeker ook een milieuvriendelijker aanpak zouden deze leden graag gerealiseerd zien. Mede namens collega Bart Vos dien ik hierbij een motie in die het college vraagt om daartoe, met name met Bijzonder Laren, over in gesprek te gaan. Wij zien met lede ogen aan hoe moeizaam de voorgenomen bouw van woningen van grond komt, en dat ligt niet aan het fijnstof, maar misschien aan fijnslijperij. Wethouder Stam spant zich enorm in om, al was het maar het begin van, een realisatie tot stand te brengen. Hem hoef ik niet te complimenteren, dat laat ik graag over aan zijn vaste aanhangster, de fractievoorzitter van Liberaal Laren. Zij sprak voor mij, dus u heeft er al van kunnen genieten. Mijnheer de voorzitter, het is mijn fractie een doorn in het oog dat een groeiend aantal grote en kleine vrachtwagens onze groene gemeente doorkruisen met soms een of enkele pakketjes, die via internet zijn besteld en op eindeloos veel verschillende adressen worden afgeleverd. Slecht voor het milieu, slecht voor de doorstroming van het verkeer en slecht voor de beeldvorming over ons mooie dorp. In deze overlast – en deze overlast zal alleen maar toenemen, dat is bijna autonome ontwikkeling. Graag nodigen wij het college uit om serieus met de collega's in Blaricum en Eemnes in gesprek te gaan, om te trachten hiertegen logistieke maatregelen te nemen. Tenslotte, voorzitter, met uw benoeming is het college weer op volle oorlogssterkte. Wij zijn daarover zeer verheugd. Er liggen veel plannen, projecten en beleidswensen op tafel. Mijn fractie zou graag zien dat sommige zaken versneld tot uitvoering zouden kunnen komen. Eén van de grote liberale bestuurders, Haya van Someren-Downer, heeft ooit eens gezegd: het is net of ik een kar met stenen door het mulle zand moet trekken. Wij hopen, en verwachten, dat dit gevoel zich nimmer van het college meester zal maken. U bent een sterk team, mijn fractieprijs zich daarmee gelukkig. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer De Bondt, dank u wel voor uw inbreng. Dat was de laatste inbreng van de fracties deze ochtend, voor de algemene beschouwingen. Ik constateer overigens dat ook al uw inbrengen qua omvang en inhoud op volle oorlogssterkte zijn. Dus ik denk dat het goed is als ik nu een schorsing voorstel van tien minuten, dan kan het college zich even terugtrekken, zodat wij ons kunnen beraden op een goede en zorgvuldige beantwoording van de door u gestelde vragen. Ik ga er, voordat u gaat schuiven, ik ga ervan uit, voor de goede orde, dat alle amendementen en moties zijn ingediend. Daar gaan wij dan ook in de beantwoording vanuit, en ik laat het aan u, u kunt een ordevoorstel doen, of ik doe dat, na de beantwoording van het college, of u dan alsnog de schorsing wenst. Anders dan stel ik voor dat u deze meteen beschouwd als uw pauze. Dan gaan we nu uit elkaar. Tot over tien minuten.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, we gaan weer beginnen. Het woord is aan de verschillende portefeuillehouders om te reageren op de gestelde vragen en enkele opmerkingen. Ik zie een punt van orde van de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Maar ik wil echt naar mijn collega Van der Zwaan verwijzen over het punt wat hij net maakte in de pauze. Hoeft dat niet te antwoorden in de gemeente ...

De voorzitter: Dat is iets wat de heer Van den Berg, de heer Van der Zwaan en alleen de voorzitter weten vanaf nu. Maar ik zal u er deelgenoot van maken. Het verzoek is gekomen om na de reactie van de

portefeuillehouders, de wethouders, het college en ikzelf, om te schorsen, zodat u zich kunt bezinnen op hetgeen het college heeft gereageerd, en u nog even kunt nadenken. Maar ik geef nu eerst het woord aan onze wethouder van financiën en andere zaken, de wethouder Peter Calis.

De heer Calis: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Op de eerste plaats namens het college wil ik u hartelijk danken voor uw inbreng en ook ferme kritiek, maar ook complimenten die u gericht heeft aan het college. Ik wilde met name eerst even ingaan natuurlijk op de principiële financiële kritiek. Wij werden dit jaar geconfronteerd met enkele zaken. Als u terugkijkt naar een jaar geleden, de begrotingsvergadering van 2018, hadden we een verwachting van rond de plus 30.000, 50.000 voor het jaar 2020. In de aanloop naar 2020 hebben we gezien dat niet alleen het sociaal domein, maar ook de autonome kostenstijgingen van de BEL-organisatie en de wisseling in de algemene uitkering tot een behoorlijke verandering in ons perspectief heeft geleid. Waardoor wij genoodzaakt zagen om toch flink aan de gang te gaan, om u een sluitende begroting voor 2020 te kunnen presenteren. De kritiek die er is over de, met name de algemene reserve, daarbij wil ik u voorhouden dat aan de ene kant wordt wel duidelijk wat er, welke bedragen eventueel uit de algemene reserve ontnomen worden. Nog niet begroot is een bijdrage die wij, waarmee wij de algemene reserve weer kunnen versterken, waar wij toch op korte, tot redelijk nabije termijn gelegenheden zien. De OZB-verhoging, ik wil daarbij aantekenen dat over 2019 is er geen enkele verhoging geweest, ook niet de inflatiecorrectie. Door de effecten die ik u schets, en ik wil eigenlijk met name zeggen door, ook weer als ik een jaar terugkijk, de kritiek toen van D66 en liberaal Laren over de afkalvende financiële positie van Laren, mij toch gesterkt hebben in het overleg en de totstandkoming van deze begroting om ook hierin een bescheiden bijdrage in te plannen van de verhoging van de OZB. Ik zeg bescheiden, ik vind het altijd een beetje flauw om je met de burens te vergelijken, maar als je kijkt naar bijvoorbeeld Eemnes, dan kan ik mij voorstellen dat u reserveringen heeft over samenwerking in de regio Amersfoort, want Eemnes doet afvalverwerking met de gemeente Amersfoort. Ik meen dat de verhoging voor de afvalstoffenheffing in Eemnes al hoger is dan de OZB-verhoging in Laren. Dus, het is, u moet wel naar het totale plaatje kijken, en in het totale plaatje is toch ook het streven, echt zeer consciëntieus streven van college, om de belastingdruk voor de inwoners laag te houden. Dus aan de ene kant is die wens er zeker, aan de andere kant hoor ik Liberaal Laren zeggen: de leges moeten kostendekkend zijn. De leges zijn vijftig procent, dat betekent dat bijvoorbeeld voor een kapvergunning, als u een boom uit uw tuin wil halen moet u nu honderdvijftig euro betalen. Nou, zegt Liberaal Laren, wij zien dat graag verhoogd naar vierhonderd euro. Dat sluit aan bij de groenwens van Liberaal Laren, maar het lijkt me wel een onevenredige verhoging van de kosten voor de burger. Dat geldt ook, waarom is Laren redelijk laag in die kostendekkendheid van de leges? Want u ziet, als u kijkt naar Eemnes en Blaricum, dat die dat percentage van kostendekkendheid aanmerkelijk hoger is. Dat is vooral te danken, bij die twee gemeenten, aan nog een uitgebreid bouwprogramma. Zowel de Blaricummeend als de Zuidpolder, heet dat, daar wordt flink gebouwd. Die bouwleges met name, de kosten voor de organisatie die worden daar niet erg door beïnvloed, maar uiteraard de inkomsten wel. Waardoor daar een kostendekkendheid gezien wordt van tachtig procent. Kostendekkendheid van bijvoorbeeld begravenissen, dat is een wederkerend onderwerp in deze raad. Ik ben ervan overtuigd dat als je de begraafrechten nog meer gaat verhogen, dat dat alleen een negatief effect zal hebben, omdat nog meer mensen economisch hun toevlucht zullen zoeken tot de goedkopere crematies, en er nog veel minder begraven gaat worden. Dus zodoende zijn, meen ik, op de driehonderdvijftig gemeenten, zijn wij op het gebied van de leges, staan wij op de vijftienentigste, zesentwintigste plaats. Als wij het hier zo mee kunnen redden, dan zou dat graag zo willen laten. Dan naar de financiële criteria. Op langere termijn, langere termijnperspectief, denk ik dat wij die criteria kunnen verbeteren. Alleen, als u kijkt bijvoorbeeld naar de schuldquote, dan hebben we ook met z'n allen afgesproken dat we het probleem van Laren, water, Laren Regenklaar, gaan oplossen. Dat zal in de komende drie, vier jaar ongeveer tien, elf miljoen kosten, waarvan we gezegd hebben: dat gaan we lenen, en dat – die kapitaallasten en de rente en aflossing, die vangen wij op door afschrijvingen over meerdere jaren en een geringe verhoging van de rioolheffing. Als we meer lenen, gaat die schuldquote dus omhoog. Ik kan me niet voorstellen dat – uw kritiek is terecht, op die criteria. Maar als wij

van tevoren hadden gezegd bij het aannemen van het plan Laren Regenklaar, als ik gezegd: realiseert u zich wel dat de schuldquote daardoor zal verslechteren, en blijft u dan nog steeds van mening dat het moet gebeuren? Dat deze raad nog steeds had gezegd: dat is zo, maar dat moet dan maar. Dan zult u in uw financiële beleid nog steeds ervan uit moeten gaan dat u uw best moet doen om de schuldquote terug te brengen. En dat doen we ook. De kritiek over de BEL-organisatie, die ook verwoord is in de motie, die delen wij van harte. Het is een, wordt ook door de partijen gedeeld, wordt door de besturen van Blaricum, Eemnes en Laren ook gedeeld. Wij hebben daar woensdagavond ook bij stilgestaan. Het is, ik vind wel dat als we kijken naar de formulering van de motie: een begroting maak je om afwijkende realiteit bij te sturen. Hoe weet je dat? Door voldoende en correcte managementinformatie, dat is een slag die we al een tijd aan het slaan zijn, door invoering van nieuwe softwareprogramma's, het zogenaamde LIAS Enterprise-programma, zal de BEL in staat stellen om adequater budgetten te volgen, zodat afwijkingen ook eerder gesignaleerd kunnen worden. Want wil je kunnen sturen, dan moet je ook weten waar het misgaat. En daar gaat het om. Er waren nog een paar specifieke vragen, ook van het CDA, mijnheer Van den Berg. De algemene reserve heb ik al commentaar op gegeven. Hij vraagt met name naar glasvezel. Wat is de – moeten wij investeren in glasvezel? Het is zo dat in de, onder de telecommunicatiewet van Nederland mag je als gemeente in elk geval niet investeren in telecominfrastructuur, omdat je daarmee oneigenlijke concurrentie met bedrijven als KPN en T-Mobile en Vodafone/Ziggo zou plegen. Het is wel zo dat Vodafone/Ziggo al op voortgaand – dat voortgaande verglazing van het Larense net aan de hand is. Dus veel van de wijkkasten zijn al met glasvezel aangesloten, en het net van Vodafone/Ziggo, het zogenaamde coax-net, waar u uw kabel-tv over krijgt, is zodanig dat daar al voor vele honderden megabits overheen kunnen naar uw huis, maar ik moet ook zeggen dat binnen het college hebben wij nog geen signalen ontvangen dat de huidige telecominfrastructuur onvoldoende zou zijn. Ook geen, kijk, grote spelers die enorme bandbreedtes gebruiken, zoals Talpa, die hebben hun eigen voorzieningen, met hun eigen telecomleveranciers getroffen. Bijvoorbeeld bij de Houtzagerij, wat natuurlijk een grote nieuwe wijk is, heb ik aan de verschillende telecom-operators gevraagd: hoe staat het daar nou met de infrastructuur? Leg je daar nu overal glasvezel neer? KPN heeft dat met koper uitgerust. Ik zeg: wat is dat nou voor achterlijk gedoe daar? Want we zijn toch in de éénnentwintigste eeuw? Nou, zei hij, mijnheer Calis, u moet zo rekenen dat de dichtstbijzijnde optische aanknopingspunt, waar we dus de glasvezel aan kunnen sluiten, is op anderhalve kilometer van de Houtzagerij. U moet rekenen dat voor graven, en glasvezel, en apparatuur, twintig euro de meter voor glasvezel ongeveer wel een goed niveau is. Dat betekent, om de houtzagerij optisch te kunnen maken, moeten boven die kosten per huis een extra investering van driehonderdduizend euro door KPN gegeven worden, plus het feit dat ook weer onder diezelfde telecomwet, zodra KPN dat doet, moet het gratis aan iedereen, gratis voor zeer concurrerende prijzen ter beschikking stellen. Dus deze wet en investeringen staan die vooruitgang nog in de weg, mijnheer Van den Berg. Maar het is in eerste instantie aan operators om te komen met plannen om weer infrastructuur uit te rollen, en zeer binnenkort zal uiteraard de discussie ook gaan over het nieuwe mobiele telefoonnetwerk, de vijfde generatie, het zogenaamde 5G-netwerk. U heeft ook gevraagd naar de effecten daarvan de septembercirculaire. Ik meen dat we dat in de vragen al hadden meegenomen. Daar verwachten we van 2019 een licht negatief effect, maar voor 2020 en verder inderdaad een positief effect. Dat geeft mij ook de gelegenheid om u erop te wijzen dat die effecten die ik noemde, van het sociaal domein en financiering van sociaal domein, waarbij het Rijk natuurlijk heel veel taken heeft overgedragen aan gemeentes, dat de financiering daarvan niet in de pas is gebleven. Dat de algemene uitkering, de trap-op-trap-af-methode, ook bij zeer vele andere gemeentes tot grote kritiek heeft geleid. Een revolutie in Staphorst, actie van de VNG. Wij stellen ons voor, als Laren, zelfs als kleine, zelfstandige gemeente, waarin we misschien volgens D66 niet altijd overal veel invloed in hebben, maar toch flink onze stem laten horen, om naar Vereniging Nederlandse Gemeenten, naar het ministerie van Binnenlandse Zaken, en daarin dan zoveel mogelijk onze buurgemeenten en de gemeenten van de regio in te betrekken en mee te krijgen, om nog eens heel duidelijk aan de orde te stellen welke problemen wij in de begroting en de financiering van de gemeente ondervinden. Dan met name was er ook kritiek vanuit D66 over de bestuurskracht en de stappen die

gerealiseerd worden in de regionale samenwerking. Dat zou ik graag toelichting willen laten geven door mevrouw Van Hunnik.

Mevrouw Van Hunnik: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Dank je wel, Peter. Ik wilde even reageren op de opmerking van mijnheer Wegter van D66, omdat hij suggereerde: nou, ik zie toch eigenlijk weinig beweging sinds november 2018, en het lijkt erop dat Laren wat te weinig invloed heeft, en dat er geen stappen gezet worden. Dat bevreemdt me toch eigenlijk wel, want u zegt ook tegelijkertijd: we hebben toch wel inhoudelijk samen de agenda nu bepaald, alleen hoe we dat gaan realiseren dat is nog volstrekt onhelder. Ik kan me herinneren dat wij een aantal maanden geleden hier samen hebben gezeten in de werkgroep bestuurlijke vernieuwing, dat we toen ook hebben gesproken over: hoe gaan we nu verder? Want de minister heeft ons ruimte geboden, en daar zouden we wat mee moet doen. Toen hebben we eigenlijk met elkaar geconcludeerd dat het een zaak is, zowel van de raden als ook van, uiteraard, de colleges en de bestuurders. De bestuurders die zijn actief en ook betrokken, proactief, mag ik wel zeggen, in de portefeuillehouders-overleggen in de regio en in andere samenwerkingsverbanden. Ikzelf ben uw vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Als algemeen bestuur hebben wij met elkaar gezegd: nu, met de input van alle raden, dit wordt onze regionale samenwerkingsagenda, en de volgende stap is om actief met de raden in gesprek te gaan over hoe we dit nu willen gaan doen. Dat zijn de zogenaamde instrumentaria waarvan u met zijn allen in de regio ook heeft gezegd als raden: wij willen dat niet meenemen in die inhoudelijke agenda, maar we willen dat apart doen. Want wij vinden dat wij onze bevoegdheden met zorg, en misschien wel met enig wantrouwen, niet zomaar willen afstaan. Of het gevoel hebben dat we die afstaan. Dus, mijnheer Wegter, volgende week, en als we speak, vanavond, is er een regiopodium, waarbij ook het ministerie zal aanschuiven, en waarbij ook de verschillende mogelijkheden ook juridisch zullen worden uitgelegd aan de raadsleden in de regio om beslagen ten ijs te komen in de discussie die de komende weken en maanden zal plaatsvinden, ook hier volgende week in deze zaal. Met onze voorzitter van het regiobestuur, mijnheer Broertjes. Dus ik denk dat u alle mogelijkheden heeft, en wij als collegeleden en portefeuillehouders doen dat ook actief, om met mijnheer Broertjes in gesprek te gaan, juist over die slagkracht en over hoe wij onze agenda willen gaan realiseren in de komende tijd. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van Hunnik, was dat uw inbreng eigenlijk verder? Want ik begrijp dat de heer Calis zo vrij is geweest om het woord aan u te geven, wat eigenlijk via mij had moeten. Maar ik kijk nu even terug naar de heer Calis: was u klaar met uw reactie?

De heer Calis: Als ik daar mijzelf als regisseur daarvan mag benoemen, dan zou ik nu graag de heer Stam de gelegenheid willen geven om zijn uiteenzetting te geven over ruimtelijke ordening-kwesties.

De voorzitter: Hier durft u wel, hè? Maar als het in de collegekamer is, dan. Het woord is aan de heer – de afstand is nu te groot. Het woord is aan de heer Stam.

De heer Stam: Mijnheer de voorzitter, bedankt. De begrotingsbehandeling gaat niet voor niks vooral over de begroting, dus ik wou – ik heb een paar opmerkingen te maken over vragen die door de verschillende fracties, fractievoorzitters zijn gesteld. Ook van mijn kant natuurlijk dank voor de inbreng. Er zijn wat vragen gesteld over het zwembad. Het zwembad, soms ontgaan sommige dingen wellicht de raad, maar er is een raadsinformatiebrief verstuurd waarin uitgebreid aandacht wordt besteed aan de situatie, de financiële situatie van het zwembad. Misschien goed om in herinnering te roepen dat mede op initiatief van mevrouw Klingenberg indertijd dat zwembad tot stand is gekomen met een afspraak dat ook Blaricum en Eemnes mee zouden doen, voor een ton ieder. De bedoeling was dat we samen, dat we met elkaar tot een tekort zouden kunnen komen van vier ton, uit die raadsinformatiebrief blijkt dat het inderdaad niet het geval is. Wij hebben de afgelopen tijd met het sportfonds wat nagegaan of daar verbeteringen in aan te brengen zijn, dat staat ook in de brief. Daar komen niet veel initiatieven en ideeën tevoorschijn, en we

gaan voor een tweede keer nog eens een keer met OptiSport, dat is de tweede grote speler in de zwembadenmarkt, nog eens kijken of we daar toch het één en ander kunnen doen. Ik vind tegelijkertijd, we mogen ons buitengewoon gelukkig prijzen dat het bestuur van SBL, die dat allemaal op vrijwillige basis allemaal voor zijn rekening neemt. Maar we gaan kijken of we daar verbetering in kunnen aanbrengen, maar ik zou u nog eens willen op die raadsinformatiebrief. Wat betreft het raadhuis, is ook naar gevraagd, daar heb ik al eerder aangegeven dat ik binnenkort met een opstelling kom waarin we laten zien hoe het – de financiële situatie van dit raadhuis is. Zoals u weet, in het collegeprogramma staat ook nog eens een keer dat we nog eens willen nagaan of een eventuele vervreemding van het raadhuis te overwegen valt. Dan is door Liberaal Laren zijn een aantal zaken genoemd waar het gaat om ruimtelijke ordening. Ik kan alleen maar zeggen dat ik me in die woorden in het geheel niet herken, en de oproep om van Larens Behoud aan de ene kant om op te passen voor te snelle zaken, en aan de andere kant de oproep van de VVD om de kar niet te lang door het mulle zand te slepen, in dat dilemma zullen we proberen met elkaar tot zaken te komen de komende tijd. Het is niet zo dat voor elk wisselwijze wij extra hulp inroepen, maar we proberen met elkaar, zoals de heer Roest altijd tegen mij zei: je moet je realiseren, wij hebben een aantal – je bent een do it yourself-wethouder. Dus we doen erg veel dingen zelf. Dat er peperdure rechtszaken moeten worden tegengegaan, daar ben ik het van harte mee eens. Ik zal de inwoners oproepen ook wat rustiger te zijn in hun rechtszakenaanpak. Dan nog even wat betreft de huisvesting statushouders. Ook daar is inderdaad een vraag van het CDA, ook daar is een raadsinformatiebrief van geweest, waarin wij hebben aangegeven dat de situatie is dat we verwachten dat we tot en met het end van dit jaar ongeveer bij zullen zijn met de verplichting die het Rijk ons heeft opgelegd. Dus we doen ook wat raadsinformatiebrieven betreft ons best uw goed te blijven informeren. Dan nog even over het vrachtverkeer, waar door mijnheer De Bondt op is geweest. Dat is een op zichzelf een onderwerp wat in het GVPP wel als onderwerp is genoemd. Ik ben er inmiddels wel over in gesprek, om te zien of we daar maatregelen voor kunnen nemen. Ook in overleg met Blaricum, een heel bijzonder fenomeen is dat we ooit eens, mede op verzoek van Blaricum, de Blaricummer Tollaar zodanig hebben versmald dat we het vrachtverkeer hebben proberen te weren. Wat vervolgens heeft het opgeleverd dat Blaricum de Kouterdreef heeft afgesloten voor vrachtverkeer, zodat het vrachtverkeer via Laren naar Blaricum moet bewegen. Dus ik ben in overleg met Blaricum om te zien of zij ons, of zij ook hun verantwoordelijkheid willen nemen waar het gaat om het vrachtverkeer. Het is een lastig onderwerp, we zijn aan het kijken in hoeverre we in staat zijn, dat staat ook in het GVPP, venstertijden in te voeren mogelijkerwijs. Dat zou je met camera's kunnen oplossen. Is niet zo simpel, maar ik kom er zeker binnenkort op terug. Dan laat ik de beantwoording van de moties nog maar even zitten, want die komen zo dadelijk wel aan de orde. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Calis vraagt nog even het woord.

De heer Calis: Een aspect wat nog niet aan de orde is geweest, is wat wij op woensdagavond even hebben langs zien komen, is het uitbesteden van de belastingtaken. Wellicht moeten we daarbij natuurlijk ook naar het amendement kijken wat door D66 is voorgesteld. Maar misschien wil de burgemeester daar wel op commentaar geven. Wat de belastingtaken betreft wil ik wel stellen dat als hier als mening gegeven wordt dat dat invloed zou kunnen hebben op de bestuurlijke verhoudingen met onze buurgemeenten of in de regio, dat ik het daar pertinent niet mee eens ben, omdat het gaat hier over uitvoeringstaken, het gaat hier over bestuur, en niet over politiek. Onze discussies met Huizen en met andere partners hebben wel duidelijk gemaakt dat het ook geenszins gezien wordt in het licht van bestuurskracht of politieke samenwerking, en is het denk ik de taak van de BEL-gemeente in samenspraak met het algemeen bestuur om te zorgen dat die belastingtaken zo snel mogelijk en zo goed mogelijk worden uitgevoerd, en daar zijn we mee bezig. Misschien wilt u iets zeggen – toevoegen over de, het amendement.

De voorzitter: Mijnheer Calis, dank u wel. Ik wil graag voordat wij gaan schorsen ook nog even het woord tot u richten. Ik ben blij dat een aantal fracties in hun inbreng hebben gememoreerd dat zij blij zijn dat er

een nieuwe burgemeester is. Ik ben blij dat ik die post mag vervullen. Vanuit die functie sta ik natuurlijk boven de partijen, en ben ik uw burgemeester en burgemeester van het hele dorp. Maar mij is ook de ruimte geboden om een inhoudelijke portefeuille te vervullen. In die portefeuille zit ook bestuurlijke vernieuwing en bestuurlijke toekomst. Ik heb een open uitnodiging aan alle inwoners van Laren gedaan om met mij kennis te maken, en om mij dingen te vertellen, en vragen die ze hebben. Ik heb ook al met een aantal van u gesproken, en daar komen, daar zit een rode draad in de dingen die onder mijn aandacht brengt. Om even aan te sluiten bij de woorden van de heer De Bondt: het is fantastisch dat Laren zelfstandig blijft, het is mooi dat we weer op oorlogssterkte zijn, maar hebben we ook een marsroute? Ik mag de burgemeester zijn, en ik hoop dat ik dat lang blijf, en ik wil dat ook zijn van een zelfstandig Laren. Maar dan moeten we er ook met elkaar over nadenken hoe we Laren zelfstandig houden. Welk takenpakket daarbij hoort, welke voorzieningen wij aan onze inwoners bieden, hoe wij onze financiën op de Larense maat houden en hoe wij als dorp in deze regio optrekken. Dat zijn eigenlijk geen vragen waar ik zelfstandig een antwoord op wil geven, of mag geven, maar ik wil graag met u het debat en de discussie faciliteren hoe we daar met elkaar een antwoord op gaan geven. Ik zit nu deze week een maand, ik heb mezelf drie maanden de tijd gegeven om alle signalen van u tot mij te nemen, maar ik wil graag begin volgend jaar samen met het college en het presidium, en met u, kijken hoe we met elkaar die vragen gaan beantwoorden. Ik heb namelijk in een hoop van uw inbrengen ook vandaag een zekere behoefte gevoeld: we hebben toch ook wel, we zijn verschrikkelijk trots op het dorp, wij zijn sterk, we voelen bestuurskracht, maar we hebben toch echt de behoefte om met elkaar een paar richtingen te verkennen. Daarmee doe ik eigenlijk al een beetje een voorbode op het amendement wat door D66 is ingediend. Ik herken namelijk als bestuurder, maar ook als mens, best wel een paar van de punten die hij in zijn amendement aanstipt. Ik wil daar geen inhoudelijke uitspraken over het amendement doen, maar ik denk dat, voordat we met elkaar zulke richtinggevendende uitspraken doen, misschien toch goed is als we met elkaar eerst het debat faciliteren en hebben over welke kant we uit willen. Dat is ook eigenlijk een beetje de handreiking die ik richting de heer Wegter wil doen: ik wil graag als uw burgemeester, als voorzitter van het college, met het hele college, als voorzitter van uw gemeenteraad, kijken of we met elkaar die vragen kunnen beantwoorden. Ik hoop dat ik daarmee al een aanzet hebben gegeven, en ik hoop dat ik hiermee de vergadering kan schorsen. De heer Calis wil toch nog een keer het woord.

De heer Calis: Uiteraard. Want een heel belangrijk aspect wat wel aan de orde is geweest in het commentaar hebben we nog niet van commentaar voorzien, en daarvoor wil ik graag wethouder Van Hunnik het woord geven over het sociale domein.

De voorzitter: Potverdomme, mijnheer Calis. U maakt het nu echt te bont. Dit is echt de laatste keer dat u iemand hier het woord geeft.

De heer Calis: Mijnheer de voorzitter, ik zou graag willen voorstellen dat u zo vriendelijk zou willen zijn om de vloer aan mevrouw Van Hunnik te geven.

De voorzitter: Mevrouw Van Hunnik, wilt u de afsluiter doen, alstublieft?

Mevrouw Van Hunnik: Dank u wel, mijnheer de voorzitter, en dank u wel, mijnheer Calis. Beter laat dan nooit zou ik willen zeggen. Ik sluit graag aan bij uw woorden over de marsroute, want ook ten aanzien van het sociaal domein zijn wij een marsroute gestart. Vanuit de gedachte dat het een kerntaak betreft, mevrouw Timmerman, ben ik het helemaal mee eens, uiteraard. Vandaar ook dat wij een schrijven hebben toegevoegd aan de begroting, omdat wij een inbreuk hadden gemaakt op de afspraak die wij in de kadernota hebben gemaakt. Namelijk dat we het financieel kader zouden handhaven. En slechts vanwege de financieel penibele situatie hebben wij gemeend tijdelijk een inbreuk te maken daarop, maar dat dat ook weer snel als mogelijk, met hoge prioriteit, met eerste prioriteit, zal worden weer hersteld. Dus dat wou ik u aangeven, wat ik ben het natuurlijk helemaal met u eens. Er is ook gesproken over, mijnheer De

Jong zei dat, moeilijk om te bezuinigen, u noemde dat volgens mij ook, mijnheer Wegter. Moeilijk om te bezuinigen op het sociaal domein, vanwege het karakter van de open eind-regelingen waar we natuurlijk mee te maken hebben. Maar dat wil niet zeggen, wat mij betreft, dat het hopeloos is. U heeft ook kunnen zien dat wij zowel regionaal, als ook in HBEL-verband, heel druk bezig zijn om de knoppen te benoemen. Die hebben we intussen benoemd, en dan bedoel ik met de knoppen de knoppen waar we aan zouden kunnen draaien om toch het resultaat in financieel opzicht te beïnvloeden. Dan moeten u dat vooral zien in het aanscherpen van de organisatie, het schrappen en kappen van onnodige administratieve handelingen, waarbij we juist wel heel erg veel belang hechten aan ruimte voor de deskundigen. Dus laat vooral degene die daar het beste en het meeste verstand van heeft zijn werk goed kunnen doen, en daarbij doen wat echt nodig is. Dan haak ik even aan op de opmerking van mijnheer De Bondt, dat iedere zorgvraag positief beantwoord wordt. Dat is absoluut niet het geval, ik zou dat graag soms wel eens anders willen zien, maar wij doen sinds 2015 alleen wat nodig is, dat is het uitgangspunt ook geweest bij de transitie. Sinds wij aan het transformeren zijn is het zelfs alleen wat echt nodig is, en dat geeft al iets aan. Wij zijn beduidend veel scherper op de zorgvragen en kritischer bij de beantwoording daarvan, en we kijken ook vooral naar het effect en naar het nut van bepaalde trajecten die we inzetten. Dank, dat was mijn bijdrage.

De voorzitter: Wil er iemand nog voorzitter spelen? Helder. Dan gaan we nu een kwartier schorsen. De heer Van den Berg, nog één laatste punt van orde.

De heer Van den Berg: In de beantwoording, complimenten, want bijna alles is teruggekomen. Behalve op de laatste drie vragen, gesteld over de rekenkamercommissie, daar is niemand op ingegaan. Met betrekking tot het onderwerp bestuurskracht, om dat te agenderen en daarvoor budget vrij te maken, en daarmee de goede toon en blijk te tonen voor de motie 'Nieuw voor oud'.

De voorzitter: U had het in uw repliek aan de orde kunnen stellen, maar het is fijn als we voor de schorsing al duidelijkheid hebben over de antwoorden. De heer Calis.

De heer Calis: De rekenkamer is een instrument van de raad, en op aandringen van de raad is er in de begroting is het budget verhoogd voor de rekenkamer. Ik zou zeggen tegen de raad: heb een stevig gesprek met ze.

De voorzitter: Helder. We gaan nu echt schorsen. U kunt reageren na de schorsing. Ik stel een schorsing in tot kwart voor twaalf.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, de schorsing is teneinde. Ik verzoek u uw plekken te zoeken. Wij gaan verder, en in het repliek van de raad is als eerste het woord aan de heer Loeff.

De heer Loeff: Dank u, voorzitter. Met belangstelling hebben wij kennisgenomen als fractie van de inbreng van de overige partijen, en er waren eigenlijk niet heel veel verrassende zaken in de standpunten die wij natuurlijk al eerder in deze raad over verschillende deelonderwerpen met elkaar wisselen. Daar zitten een aantal overeenkomsten en een aantal verschillen in, en daar zitten een aantal ideologische meningsverschillen tussen. Die ideologische meningsverschillen die trof ik met name ook bij D66, als het gaat om de bestuurlijke samenwerking die verwoord is in een concept amendement. Om daarmee te beginnen denk ik dat het belangrijk is dat wij concluderen dat wij graag in gesprek gaan over de toekomst van een vitale en een sterke regio, en de rol daarbinnen vanuit Laren. Maar om daarbij alleen te kijken naar het Gooi en de Vecht zien wij nog niet als een optie, wij kijken nadrukkelijk ook naar de andere grenspartijen van Laren. Als we kijken naar de grens van het dorp, dan is de grens met Baarn langer dan die van Eemnes, en dat betekent niet dat wij automatisch kiezen, zoals de suggestie van D66 is, alleen naar Huizen te kijken. Wij staan open voor meerdere goede opties, en we kiezen, zoals bij een offerte, de beste

aanbieder. Als we kijken naar de vragen en antwoorden zoals gesteld door verschillende partijen in de richting van het college, dan heeft ons heel erg getroffen de opmerking van onze wethouder, dat de begroting er is om bij te sturen als de realiteit afwijkt van die begroting. Dat is in principe ook wat er aan de hand is: de begroting geeft een inzage in wat wij verwachten aan inkomsten en uitgaven, daarbij zullen ongetwijfeld in de loop van het jaar voordelen en nadelen komen. Die voordelen en nadelen komen bij ons terug in de raad, en ik ben heel blij met de toezegging van de wethouders, allen, dat zij ons daarbij adequaat informeren. Tegelijkertijd is natuurlijk de zorg, zoals we die ook geuit hebben in een motie, zoals we die hebben ondertekend, samen met de andere partijen, u allen, ingediend door de heer De Bondt, iets waar wij ons zeer sterk voor maken. Wij vinden het belangrijk dat middels de bestuurder en de directie van de BEL er wordt gekeken naar kostenefficiëntie en naar een zorgvuldige overweging van het takenpakket. In die zin kijken wij naar de opmerking van Liberaal Laren met een beetje een dubbel gevoel, want aan de ene kant worden daar kerntaken voorgesteld, en aan de andere kant moet er zeer zorgvuldig op andere punten beleid worden uitgevoerd en gemaakt. Ook dat beleid uitvoeren en maken kost heel veel tijd. De balans die wij zullen zoeken is dus het zoeken naar wat er kan en wat er mag en wat er moet, en binnen welke kostenaspecten je dat allemaal doet. Wat betreft het punt van de bomen, dat is één punt vanuit Liberaal Laren, is het misschien goed om hier te memoreren dat er binnenkort een gesprek is over het bomenbeleid en het bomenbeheersplan, en ik ben blij dat wij samen met het college een eerste verkenning in kunnen maken, eerste stappen van kunnen maken. Wat betreft de bouwnota, als het gaat over de kar in het zand versus snelheid, kan ik alleen maar vaststellen dat wij als raad met het college een bouwnota hebben vastgesteld die een heel duidelijk richtinggevend kader geeft, en daar kan iedere ontwikkelaar zich zo op inzetten. Als men zich aan die nota houdt dan kan er wat dat betreft ook heel snel, denk ik, gestart worden met het doorlopen en aanvragen van vergunningen. Wat ons als Larens Behoud daarbij nog wel zorgen baart, voorzitter, is het feit dat de sociale woningbouw hier niet echt genoemd wordt. In die zin hechten wij toch de wethouder daar aan te houden, dat met name de sociale woningbouwprojecten als eerste worden vlot getrokken, omdat die natuurlijk essentieel zijn voor de juiste balans in het dorp en de nood ook voor de mensen met lagere inkomens in Laren hoog is. Wij vinden het belangrijk dat daarnaar wordt gekeken. Als we kijken naar de regio wil ik nog even benadrukken dat we vanuit deze raad twee regiovertegenwoordigers hebben. Die zijn vanuit Larens Behoud actief, die werken ook hard om het regiopodium steeds bij u onder de aandacht te brengen. Het was misschien goed geweest, en dan kijk ik gewoon naar deze tafel, dat we ook een regiovertegenwoordiger uit één van de andere partijen hadden gehad, want nu zitten we hier natuurlijk alleen met Larens Behoud-vertegenwoordigers, die heel graag uw aller vertegenwoordiging willen zijn, maar het is ook een uitnodiging naar u om daar nog eens goed, naar de andere partijen, naar te kijken. Tenslotte de WOZ-verhoging. Toen ik nog niet in de raad zat was dat altijd een punt, en soms zelfs een struikelblok. Maar ik vind het belangrijk om hier te memoreren dat wat de wethouder hier heeft gezegd, in het vorig jaar er geen sprake was van verhoging. Als ik puur kijk naar mijn eigen rekening en lastenstaartje van vorig jaar: ik was hogelijk verbaasd dat ik minder betaalde dan het jaar daarvoor. Dat in een tijd waarbij we in alle opzichten iets moeten bijdragen, zijn wij het als fractie eens, en dat is ook het onvermijdelijke wat de heer De Bondt ook al aangeeft, met een beperkte verhoging zoals die nu zit, waardoor we onze begroting in balans kunnen houden en onze financiën op orde kunnen houden. De waakzaamheid, ik kijk even naar de overbuurman, geboden blijft, hoe we dat op een goede manier blijven doen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dan is het woord aan de heer Wegter van D66.

De heer Wegter: Dank u wel, voorzitter, en dank aan het college voor de uitvoerige antwoorden die gegeven zijn, en die op bepaalde punten ongetwijfeld verhelderend zijn geweest. Mag ik meteen terugkomen op de kwestie van de algemene reserve, en in samenhang daarmee natuurlijk ook de OZB-verhoging, waar net mijn collega ook naar verwees. Onze stelling is dat wanneer je in een coalitieakkoord iets opschrijft, dan moet je dat proberen waar te maken. Er is in het coalitieakkoord vorig jaar geen enkele nuancering aangebracht, er is niet bij gezegd: wij willen het houden bij die formule. Daar niet aan

toegevoegd dat bepaalde omstandigheden ertoe kunnen leiden dat weliswaar moet worden afgeweken. U hebt gelijk, de omstandigheden zijn gewijzigd, we zitten met problemen, dat heeft u ook duidelijk aangegeven. Er is een autonome kostenstijging, zoals hij dat noemt, en de algemene uitkering kwam in de problemen. Met gevolg daarvan is er een nieuwe situatie, en die leidt ertoe dat je tot deze noodmaatregel moet overgaan. Maar dat nou juist had als clause in het akkoord moeten meegenomen worden, dan zijn de beloftes serieus en reëel. Dus daar blijf ik bij. En het feit dat u dan voor dit jaar, zoals ook de wethouder zei, ervan geen '...' sprake is, is nog geen reden om dan daarmee tevreden te zijn, om af te wijken van het coalitieakkoord. Dus op dat punt blijven wij van mening dat er een verkeerd signaal is afgegeven in de richting van de burger. Want de burger heeft het coalitieakkoord wel degelijk gelezen en wil niet meer in dezelfde situatie terecht komen als bij de vorige situatie in 2014, toen ook bepaalde beloftes werden gedaan en die natuurlijk niet kunnen worden waargemaakt. Dat betekent natuurlijk gelijktijdig dat, de wethouder zegt het zelf, dat wij ook in de toekomst rekening moeten houden met nog additionele kostenstijgingen, bijvoorbeeld Laren Regenklaar, waar hij spreekt over meer dan tien miljoen extra. Dat moet op de één of andere manier gediscoteerd worden in de komende jaren, en ik ben bijzonder benieuwd hoe dat gaat opgelost worden. Dan heb ik, als ik het goed begrepen heb, van de heer Calis begrepen dat hij binnenkort toch komt met de presentatie van bepaalde bedragen om de negatieve situatie met betrekking tot de algemene reserve toch weer in positieve zin te kunnen bijsturen. Daar ben ik uitermate benieuwd naar, om te horen waar hij dan op doelt. Want als hij inderdaad ook misschien op grond van de septembercirculaire, of op grond van andere omstandigheden, in staat is om extra baten te genereren, dan zouden wij dat natuurlijk bijzonder toejuichen. Dus wij zijn uitermate benieuwd om daar meer van hem van te vernemen. Dan de kwestie van de bestuurlijke vernieuwing. Op de eerste plaats de BEL Combinatie. Ik denk dat het algemene gevoel, en ik denk dat de collega van de VVD dat eigenlijk het beste heeft verwoord, dat we allemaal van mening zijn dat de BEL Combinatie, dat daar drastisch op één of andere manier moet worden ingegrepen. De wethouder heeft het ook nog een keer duidelijk gemaakt, dat ook wat dit college betreft men ervan overtuigd is dat hier inderdaad zodanig moet worden ingegrepen dat wat betreft de ontwikkelingen we tijdig kunnen anticiperen. Dat is inderdaad de bedoeling, daar zou het over moeten gaan. Ik ben alleen benieuwd of die goede intenties ook kunnen worden waargemaakt. U hebt van de week ook aangegeven dat er nu zittingen gaan plaatsvinden op de hei zelfs, om met de verschillende besturen tot conclusies te komen. We geven u the benefit of the doubt, en als u in staat bent om volgend jaar inderdaad dat waar te maken met concrete aanwijzingen hoe dat moet gebeuren, dan zouden wij dat zeer op prijs stellen. Maar die bestuurlijke vernieuwing gaat natuurlijk verder, en daarmee kom ik op de opmerkingen die ook van de zijde van de voorzitter werden gemaakt. Als ik het goed zie, zegt de voorzitter: we moeten met elkaar nu gaan waarmaken dat we die zelfstandigheid die we koesteren, dat we dat ook kunnen rechtvaardigen. En voorzitter, u stelt zich uiteraard neutraal op, maar u stelt zich open voor een discussie daarover, met alle betrokkenen, ook met de burgers. Dat zou dan vanaf begin volgend jaar zou dat tot nadere toespitsing van conclusies moeten kunnen leiden. Daar zijn we heel benieuwd naar, om dat te vernemen. Om dan in dat kader het amendement af te wijzen verbaast ons niettemin. Want wat is de situatie? Er worden – er wordt gewag gemaakt voor het eerst in de programmabegroting dat we niet alleen moeten kijken naar de Gooi en Vechtstreek, maar dat we ook Amersfoort daar uitdrukkelijk bij moeten betrekken. Dat is een nieuw feit. Daarmee vooruitlopend eventueel, als u wil, op de discussie die over die bestuurlijke vernieuwing gaat plaatsvinden. Dat is een nieuw feit. Dan is het niet onredelijk dat degene die daar een oordeel moet geven over dat nieuwe feit dat oordeel geeft. Als dat oordeel dan is: past u op dat u niet de verkeerde richting gaat. Dan is dat, lijkt mij, een volkomen adequate opmerking die past op dit moment, voordat definitieve conclusies worden getrokken over hoe we die bestuurlijke vernieuwing moeten aanpakken. Dus ik vind het dus onjuist om dit als een prematuur signaal af te . Nee, dit signaal is een reactie op het feit dat er een nieuw signaal wordt afgegeven in deze programmabegroting, daar gaat het om. Dan ook in datzelfde kader zegt de wethouder: de heer Wegter zegt te weinig invloed als kleine gemeente op de begroting van de gemeenschappelijke regelingen. Dat zegt Wegter niet, dat staat in deze programmabegroting. Staat er expliciet in, pagina zeventig: te weinig invloed als kleine gemeente op de gemeenschappelijke regelingen. Een uitzondering wordt gemaakt voor

de BEL Combinatie, waar men inderdaad wel invloed op heeft. Althans, dat zou in principe moeten. Dus, ik heb het niet uitgevonden dat er te weinig invloed op die gemeenschappelijke regeling is, dat staat hier zwart op wit. Dus zou ik graag van de wethouder enige nuancering wat dat betreft graag tegemoet zien. Ik kom bij de paar – die bestuurlijke vernieuwing toch nog even terug. De wethouder Van Hunnik heeft goed aangegeven dat men zich allemaal realiseert dat als je het eens wordt in de RSA over speerpunten, dat is niet voldoende, je moet ook weten hoe je dat gaat aanpakken. En, zegt ze, maakt u zich geen zorgen, we weten nog steeds niet hoe dat moet, maar ondertussen gaan we gewoon door met werken. Dat zal ongetwijfeld het geval zijn. Dat is ook prima, maar de stelling is van ons dat je niet de speerpunten kunt realiseren als je niet weet hoe je dat gaat doen. Dus hoe dan ook is er ergens stagnatie. Maar ik stel met genoeg vast dat nu zelfs de voorzitter van de Gooi en Vechtstreek zich de moeite neemt om in de komende tijd bij de verschillende raden te rade te gaan om samen na te denken hoe we nu verder moeten. Ik geef toe, wonderoplossingen zijn er niet, en er zijn de nodige contradicties als je over dit onderwerp spreekt. Ik kan me voorstellen dat het bestuur van de regio niet bij voorbaat een adequaat en probaat middel heeft voor alle problemen die voor liggen. Ik erken ook dat wij als raad hier een eigen verantwoordelijkheid hebben. Ik wil ook graag die handschoenen oppakken. Maar mijn verhaal van vanochtend was dat ik tot op heden van deze raad weinig creatiefs gehoord heb. Dus dat is geen kritiek op het college in die zin, dat is kritiek op onszelf. We hebben sinds vorig jaar, naar mijn opvatting, naar aanleiding van de uitdaging die de minister aan ons gaf om zelf de koe bij de horens te pakken, zelfs experimenten daarvoor mogelijk te maken, hebben we tot op heden als Laren nog niets laten horen. Dat geldt voor het college, maar dat geldt evenzeer voor de raad. En dus ben ik met de wethouder van mening dat nu de tijd is gekomen om serieus daarmee aan de slag te gaan. En dat geldt evenzeer voor de verschillende onderwerpen die in regionaal verband moet worden aangepakt. Ja, mijnheer Van der Zwaan, u ontkent dat blijkbaar. Het enige beroep wat ik op u doe is dat u meedenkt, en creatief meedenkt, hoe we de problemen inderdaad kunnen aanpakken, en dus niet achterover kunnen leunen. De energietransitie-strategie is daar een voorbeeld van. We hebben tot op heden kennisgenomen ...

De voorzitter: Mijnheer Wegter, even een interruptie, van de heer Van der Zwaan. De heer Van der Zwaan.

De heer Van der Zwaan: Ik schud 'nee', omdat al maanden bezig is via regiopodia, met een aantal van u die er wel zijn, dit onderwerp wel degelijk te bespreken, ook als Laren-inbreng, de heer Calis is er ook meerdere keren bij, om te bespreken, dit onderwerp. Dus u kunt niet zeggen dat de raad er niks aan doet. Zeker onze vertegenwoordigers, uw vertegenwoordigers, de twee regio-ambassadeurs, die dan toevallig Larens Behoud zijn, omdat de anderen weigeren iemand in te leveren, en de raadsleden die wel naar de regiopodia komen om dit onderwerp te bespreken. Dus al maanden zijn we hiermee bezig, dus ik bestrijd de woorden ...

De voorzitter: De heer Wegter.

De heer Wegter: Ik wil het graag nuanceren. Ikzelf neem ook aan die regiopodia deel, helaas vanmiddag kan ik niet om andere redenen. Maar er zullen een aantal mensen van de steunfractie wel zijn. Want dat is nog steeds geen standpunt van de raad. Ik geef toe dat individueel worden er wel degelijk pogingen gedaan, maar ik heb op raadsniveau nog geen enkele discussie meegemaakt die anders is dan gezegd wordt dat je het wat en het hoe van elkaar moet scheiden, en dat wat betreft het hoe, dat we daar verder over moeten nadenken. Dat is de enige uitspraak die tot op heden in raadsverband is gebeurd, en ik pleit daarvoor om die raad ter discussie te krijgen ...

De voorzitter: Mijnheer Wegter, een interruptie van de heer De Bondt. Overigens, uw betoog wordt steeds helderder.

De heer De Bondt: Voorzitter, ik ben toch bang dat het geheugen van de heer Wegter hem een beetje in de steek laat. Ik heb twee keer ben ik met een voorstel gekomen om hier, hetzij de commissie bestuurlijke vernieuwing, hetzij een apart platform, om bij elkaar te komen, vier keer per jaar, tenminste vier keer per jaar, om regionale zaken te bespreken. Het is ook twee keer gelukt. Toen stagneerde het. In dat opzicht heeft hij gelijk, we hadden dat natuurlijk beter moeten doorzetten, en ik vind ook nog steeds dat dat moet gebeuren. Want je kunt niet, a titre personnel, in de regio optreden. Je moet weten wat er leeft in Laren. In die zin ben ik het wel met hem eens, maar het verwijt aan de raad: u doet niks. Onterecht.

De voorzitter: Mijnheer Wegter. U maakt wel een discussie los. Terecht. Vervolgt uw betoog.

De heer Wegter: Dank u zeer. Zoals ik in essentie ook in veel punten steun geef aan het college, moet ik erbij vertellen. Het gaat er niet om, om voortdurend negatief te zijn, ik heb vandaag de insteek, en dat meen ik, ook in het verleden gewaar gemaakt te hebben, om daar waar de dingen goed gaan, om dat ook nadrukkelijk te vermelden. Ik heb ook in dit verband de Crailo genoemd, en ik heb ook het optreden van de wethouder genoemd in het verband met de bouwnota. Ik ben enigszins verbaasd dat hij mijn opmerking, die ik daar over gemaakt heb, dat hij dat geen aanleiding vond om daarop te regelen. Maar gelukkig was de fractievoorzitter van Larens Behoud zo alert om dat wel te doen. Dan moet ik hem toch even nageven dat het – natuurlijk, sociale woningbouw is essentieel, daar hebt u gelijk in. Het is eerder ook met elkaar afgesproken dat daar zelfs prioriteit aan zou worden gegeven. De enige stelling die ik heb is dat daarmee de andere projecten niet op de lange baan kunnen worden geschoven, en daar hebt u weinig over gezegd, anders dan dat u de bouwnota letterlijk wenst te nemen. De discussie is over de vraag wat de samenhang is tussen de verschillende elementen van die bouwnota. Daar moet een samenhang tussen zijn. En één paragraaf kan niet als zodanig sacrosanct worden verklaard. U weet precies wat ik bedoel, het gaat er ons om, om als we spreken over de twee grote projecten die nog vatbaar zijn voor discussie, die moeten we in onderlinge samenhang bekijken. Daar zou ik graag een beroep op doen, ook op Larens Behoud, om een open mind te tonen, om in die zin de blokkade die op dit moment bestaat te doorbreken. Wat betreft de opmerkingen van de wethouder over het raadhuis ben ik uitermate benieuwd van hem dan toch eindelijk die cijfers een keer te krijgen. Sinds januari vragen we om nadere toelichting over de financiële situatie van het raadhuis. Voor het zwembad hebben we die inderdaad ondertussen gekregen, maar dat is voor het raadhuis niet het geval. Ik ben uitermate benieuwd wanneer de wethouder daarmee komt en welke implicaties dat heeft in de komende jaren voor dus extra structurele lasten, die we moeten vrezen die daarmee samenhangen. Dat geldt natuurlijk voor het zwembad ook, waar we ook een groot tekort hebben. De wethouder zegt dat hij daarover nog in nader gesprek is, om te kijken wat hij er aan kan doen. Ik ben uitermate benieuwd of hij in tweede instantie daar nog iets meer de sluijer kan oplichten of er wellicht private partijen benaderd om te kijken hoe we verder komen, want ik realiseer me zeer wel, zolang als de situatie is zoals die is zullen, we als Laren een relatief onevenwichtige bijdrage moeten leveren aan de tekorten die daarover bestaan. Dat is in algemene zin, voorzitter, mijn insteek. Ik denk nog verder na over de conclusie die vandaag getrokken moet worden met betrekking tot de vraag of we deze begroting al of niet moeten goedkeuren. Ik wacht met belangstelling de reacties nog verder van de collega's en van het college af. Ik zie positieve en negatieve punten, maar ik heb de indruk dat we op vele punten ook inderdaad enige vooruitgang hebben geboekt. Dank u zeer.

De voorzitter: Dank, mijnheer Wegter. Het woord is aan mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Laat ik maar gelijk met de deur in huis vallen. De algemene reserve. Ik ben eigenlijk heel nieuwsgierig geworden, wat mijnheer Calis bedoelde met dat er nog niet begrote inkomsten zijn die verwacht worden, en die in de algemene reserve – als ik het tenminste goed heb begrepen – zullen worden gestort, en nog niet begroot zijn. Dit is cryptisch gezegd, en ik ben erg nieuwsgierig wat u daarmee gaat bedoelen. Als het maar niet is het verkopen van onze ambtswoning, want mijn grootmoeder zei altijd: nooit je tafelzilver verkopen. Daar heb ik me tot nu toe aan gehouden.

De voorzitter: De heer Wegter.

De heer Wegter: Mevrouw Timmerman, dat voor u aan dat thema is om te denken aan de verkoop van bijvoorbeeld ambtswoning. Begrijp ik, voor u is dat uitgesloten?

Mevrouw Timmerman: Absoluut.

De heer Wegter: Kunt u dat misschien toelichten, waarom?

De voorzitter: Mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Ik – nee, ik ga eerst eventjes verder. Ik heb u ook niet steeds onder verbroken, mijnheer Wegter. Ik ga eerst even hiermee verder. De OZB. Mijnheer Calis die had het over: er zijn de afgelopen jaren geen verhogingen geweest. Maar als je gaat kijken naar de opbrengsten zijn wij in, vanaf 2014, was er een opbrengst van 3.300.000 euro. Nu wordt er geprognosticeerd 4 miljoen, ruim 5,5 – ruim 4,5 miljoen is er nu begroot. Dat is een verhoging van ruim 33 procent, en dat komt, omdat er constant met de verhoging van de huizenprijzen gespeeld werd met het tarief. Huizenprijzen omhoog, tarief naar beneden, en zo kom je dan toch, als je dat gaat bekijken, gaat het toch stilletjes aan omhoog. Het blijft niet bij één keer: nu even dit jaar 280.000 euro. Want in 2023 heeft er wel 4 ton verhoging, en dat gaat er allemaal bovenop, bovenop, bovenop. Dus dat vinden wij onacceptabel, en wij hebben al – er is al eerder in deze raden gezegd bij de begrotingen: de tering naar de nering zetten. Dat zien wij dus niet. Wij willen graag de belastingdruk voor de burger zo laag mogelijk houden. U zegt: dan heb je het wel over leges, en die mag dan wel omhoog. Maar tussen 35 procent kostendekkendheid en 100 procent zit natuurlijk nog een hele wereld. Bovendien, dan vraag je iets aan het ambtelijk apparaat, en dat is wat anders dan dat je OZB betaalt. U wilt de rioolheffing wel kostendekkend hebben, schrijft u in de begroting. Dus daar zie ik niet helemaal helderheid van in. Laren Regenklaar, daar heeft u ook een antwoord op geven, maar onze zorg was: wij krijgen jaarlijks die 2,1 miljoen, die nog bovenop al die andere dingen komt. Wij krijgen zo langzamerhand de indruk dat er een bureau levend wordt gehouden, die zichzelf in stand houdt met iedere keer weer een ander plan. De vraag is wat wij nodig vinden, en hoe we dat op de goedkoopste manier kunnen doen. Wij willen als raad zelf graag de regie houden. Wij zijn een beetje bang dat we nu worden overgenomen door een bureau, die allerlei plannen heeft. Want ik heb ook al ergens gelezen dat ook alweer daar mensen bij aangenomen moeten worden. Het begon met een eenmanszaakje, en wij vinden het een beetje uit de hand gaan lopen, op kosten van de inwoner. Dan de septembercirculaire, een positief effect. Ik heb ergens gelezen een miljoen of zo. Dat betekent dan ook dat het sociaal domein gewoon kan draaien zoals in de kadernota is afgesproken. Dat is natuurlijk heel fijn. Maar wat was er gebeurd als dat, die septembercirculaire, niet normaal had kunnen draaien? Nogmaals, het sociaal domein is voor ons een kerntaak, en dat mag nooit en te nimmer een ondergeschoven kindje zijn, en een financiële sluitpost. Bovendien hebben wij een paar jaar geleden, toen er werd begonnen met het sociaal domein, gevraagd, toen waren er enorme overschotten, om dat allemaal te oormerken. Daar is maar een heel klein gedeelte van geoormerkt, en daar had nu uit geput kunnen worden. Goed, mijnheer Stam, wij zien uw raadsinformatiebrief heel graag tegemoet, over het zwembad en over het raadhuis heeft u ook een notitie toegezegd. In onze opmerking over de ruimtelijke ordening herkent u zich niet, waarvan akte. Dat is jammer. De rechtszaken, wij vinden het buitengewoon jammer dat de wethouder de oorzaken van de rechtszaken, de schuld daarbij legt bij de inwoners. Want dat is namelijk niet zo, het is het negeren van een probleem die er rond de hele vergunningverlening en de handhaving al jaren speelt. Ik zou eigenlijk tegen de wethouder willen zeggen: als je wegstijgt, en niet ziet, kun je ook je problemen niet oplossen, en dan zal dat constant zo blijven. Dan de oproep van mijnheer Mol, bestuurlijke vernieuwing, alles samen doen. Waar gaan we naartoe, en hoe kunnen we er komen? Daar kunnen we alleen maar duizend procent achter staan, en daar van harte aan mee doen. Dan wil ik nog even iets zeggen tegen mijnheer Loeff: waarschijnlijk is er iets verkeerd begrepen. Want die zei: de ene kant kerntaken, de andere kant moet er

nieuw beleid komen. Maar wij willen juist eigenlijk hetgeen wat ik voorgesteld heb, over die welstand en zo, dat wij dat gewoon zelf gaan doen. Dus helemaal niet met dure bureaus en ambtenarentaken, daar zijn wij heel goed toe in staat om dat zelf te doen. Het is juist zo dat ik al dat beleid, dat gehierijkt gaat worden in 2020, zoals het groenbeleidsplan en het cultuurplan en, weet ik het allemaal, wat er allemaal in de begroting staat, dat we dat eigenlijk onnodig vinden. Wat goed is goed genoeg. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Timmerman. Het woord is aan de heer Van den Berg van het CDA.

De heer Van den Berg: Voorzitter, dank u wel. In reactie op de antwoorden van het college, zoals altijd eigenlijk wel hier het geval is, worden de meeste antwoorden wel gegeven. Of ze dan helemaal naar het zin zijn, dat is dan een tweede, maar complimenten in ieder geval voor de beantwoording. Ik wil daar een paar punten nog uitpikken, en die gaan dan vooral ook even over de laatste reactie nog van de wethouder van financiën op de rekenkamervragen van het CDA. Inderdaad, dat is aan onszelf, en wat ik misschien niet helemaal goed heb opgeschreven, maar wel bedoeld heb is dat de lopende onderzoeken, of lopende acties dan soms misschien niet weer in aanmerking komen voor een rekenkameronderzoek. Maar ik ga in ieder geval via het presidium en de andere wegen daartoe kijken dat we het verhaal van de bestuurskracht en het versnipperen daarvan, wat ik zo meteen op terug kom, toch onderdeel gaan laten uitmaken van de agenda van de rekenkamercommissie. Want, en het werd ook nog net door de heer Loeff van Larens Behoud nog eens een keer extra bekrachtigd, dat wij ons heil op allerlei plekken mogen zoeken, en zelfs in de regio Amersfoort. Vanmiddag is er om half vier een regiopodium in Huizen. Ik stel mij dan zo voor, dat wij straks ook naar een regiopodium in Amersfoort mogen, en dan laat ik nog even in het midden of dat duurzaam is, of wij allemaal dan – hoe we daar gaan komen. Maar – de opmerking maken is ook inderdaad zo bedoeld, soms moet je wel met een lach of een glimlach jezelf afvragen waar je mee bezig bent. De heer Calis zegt ook: het is een PIOFACH-taak, het is een technisch onderwerp, de belastingtaken. Maar wij zullen toch heel graag in deze raad dat ook gewoon wel politiek zien, wat je toch uitdraagt naar je collega's, en het zal wel simpel geredeneerd zijn, maar op het moment dat je je taken uitdunt en bij een ander neerlegt, doe je daar toch mee, ook de collega-gemeenten hier om ons heen, tekort. Hilversum heeft het prima voor elkaar, Huizen heeft niet alles goed voor elkaar, blijkt inmiddels. Maar wil je dat versterken met elkaar, dan moet je eerst dicht om je heen kijken, en niet een vlucht over de grens maken. Waarbij ook overigens Baarn aan een hele kritische kant van de lijn staat. Het zal toch niet zo zijn dat wij zo meteen, want dat zijn dan de vooruitblikken, stel dat je daar je belastingtaken hebt zitten, dat je ze meteen nog met Soest of een achterliggend orgaan aldaar als gemeenteraad van Laren te maken krijgt, in een andere provincie. Het is allemaal niet ondenkbaar, dat dat dan gaat gebeuren. Dat is wat ik bedoelde met: dan zijn wij wel degelijk onze bestuurskracht aan het versnipperen en aan het afzwakken, en dunnen wij onze positie in de Gooi en Vechtstreek. Dus wij gaan het daar niet over eens worden vandaag. Dan kom je op zich in een lastig dilemma, omdat het wel in deze begroting als het ware zo staat. Vorig jaar hebben we tegen gestemd, tegen de begroting. Dan kun je je serieus afvragen wat dat dan helpt, want uiteindelijk, als een meerderheid ja zegt, dan gaat die begroting gewoon door. Dus vanuit het CDA is, ik hoorde net de collega's van D66 zeggen 'ik ben nog in beraad', neig ik ernaar om wel de begroting goed te keuren, en ook erin mee te gaan, in die moties. Maar dat is wel degelijk eigenlijk meer bedoeld vanuit de gedachte dat als je dan daar 'ja' tegen zegt, je ook misschien toch nog wel weer een wat sterkere stem kan hebben om het college zo nu en dan bij de les te houden. Dat is wel het algemene gevoel, ik begon er al mee: de beantwoording is allemaal correct, niks wordt vergeten. Je kan het dan wel of niet met elkaar eens zijn, maar dat werd ook door de collega De Bondt, we zijn het gelukkig tegenwoordig vaak eens, het is wel zo dat, en dat begrijp ik ook wel, we zijn er helemaal niet op uit om dit college onderuit te schoffelen. Maar de kritiek dat het vooral in de BEL ligt, daar zijn we het sowieso over eens. Maar toch ook nog wel extra bekrachtigen, en dat doen we dus door voor de begroting te gaan stemmen, ons college, onze wethouders, of ze nou wel of niet dat we in de coalitie zitten, onze wethouders echt een hele stevige positie in die BEL-discussie geven. Maar daar horen ook pijnpunten bij, en dat is wat wij in onze eerste inbreng hebben gedaan, gezegd: misschien moeten er keuzes gemaakt worden. Als de keuze zomaar eens kan zijn, en dat kan ook uit zo'n

rekenkameronderzoek volgen, dat twaalf jaar geleden de BEL de oplossing leek, moet je ook gewoon reëel blijven of dat op dit moment nog wel onze oplossing is, en of we niet verder moeten kijken. Verder moeten kijken is niet naar Amersfoort kijken, maar in de regio Gooi en Vechtstreek kijken, en dan nadrukkelijk erbij opgemerkt, en daarom hebben we daar ook zwaar op ingezet: als zelfstandige gemeente. Dat staat voor nu voor het CDA voorlopig niet ter discussie. Maar op het moment dat wij gaan verdunnen, dan waag ik ernstig te betwijfelen of wij zelfstandig kunnen blijven. Want het wordt alleen maar meer en meer, en daar waar de ambtelijke kant van de BEL Combinatie ons verrast soms in bijeenkomsten, dat door – op verschillende fronten, of in verschillende settings te gaan samenwerken, dat de extra capaciteit van de BEL vraagt, vind ik toch dat leidend moet zijn wat de wensen en de belangen en de portemonnee van de zelfstandige gemeente is. De BEL is er voor ons, en het is niet omgekeerd dat wij er voor de BEL zijn. Met die laatste woorden wil ik de inbreng beëindigen. Nogmaals, ik denk dat we een goede discussie hebben gehad. We zijn er nog lang niet, maar de insteek moet duidelijk zijn: we stemmen voor de begroting. Los dat er nog een antwoord en dergelijke komt, maar wel vanuit die hele kritische houding, en ook de verwachting dat wij zo kritisch blijven als vanmorgen met elkaar, dus coalitie, oppositie, door elkaar heen. Onder uw nieuwe voorzitterschap, heer burgemeester, die discussie de komende maanden inderdaad gaan voeren. Ik pak de handschoen van de heer De Bondt en de heer Wegter op, dat wij echt een planning gaan maken, dat wij iedere twee maanden gaan praten als raad over onze bestuurlijke toekomst.

De voorzitter: Een mooie afsluiter van de heer Van den Berg. Het woord is aan de fractievoorzitter van de VVD, de heer De Bondt.

De heer De Bondt: Dank u wel, voorzitter. Een paar opmerkingen. Zeker ook in de richting van de heer Loeff kan ik zeggen dat wij met hem ons verheugen in de aanpak over de omgeving, en dat we dat met drie gemeenten tegelijk gaan oppakken. Ik denk ook dat dat binnen de structuur, zoals we die nou eenmaal hebben met de BEL, dat dat ook een goede en een effectieve zou kunnen zijn. Ik stel me ook voor dat we daar de komende tijd ons opwerpen. In de richting van mijn waarde collega van D66 wou ik toch een paar dingetjes enige afstand nemen van wat hij daarover opgemerkt heeft, zoals bijvoorbeeld over de RES. Daarvan zegt hij dat hij het heel matig en teleurstellend vond dat wij dat niet hebben omarmd, maar dat wij als raad daarvan kennis hebben genomen. Het leuke is nu dat dit ook onderwerp van debat is geweest in Provinciale Staten van Noord-Holland, en dat precies die argumenten die collega Faas hier heeft neergelegd, daar ook aanleiding zijn geweest om het bijstellen van die zeer beperkte benadering die men in de RES had gekozen. Ik begrijp best de goeie bedoeling en de achtergrond van collega Wegter, maar hij wordt eigenlijk nog beter bediend als dat hijzelf had gevraagd. Namelijk, men gaat in een veel breder perspectief kijken naar het hele energievraagstuk en het omzetten van de huidige energievoorziening. Waar ik het ook niet mee eens ben is zijn gedachte, dat wij van de camerabewaking af zouden moeten in Laren. Hij heeft dat terloops gezegd, maar wel bloedserius. Nou geef ik ook onmiddellijk toe dat de camerabewaking in Laren niet optimaal is. Ik zou dus eerder een pleidooi, ook van hem, verwachten, voor een betere camerabewaking dan van 'ruim de boel maar op'. Zelfs als het niet goed werkt, dan nog gaat er een preventieve werking vanuit.

De voorzitter: De heer Wegter.

De heer Wegter: Dank u wel. We hebben al een aantal keren gevraagd in de afgelopen jaren om nou eens een evaluatie te maken, wat die cameraopstelling, die toch een hoop geld kost, wat we daar nou eigenlijk aan hebben. Wat is daar het resultaat van? U zegt: dat is een afschrikwekkende werking, dat dat ding daar hangt. Maar ik ben niet helemaal van overtuigd dat dat alles rechtvaardigt. Als u nu – als we dan vandaag nu kunnen vaststellen dat er mogelijkerwijze, mijn suggestie om het af te breken, dat laten we even terzijde, maar we vragen nu aan het college om te vermijden dat we het afbreken, binnen twee of drie maanden een precieze evaluatie te krijgen van de effecten van die cameraopstelling. Als we die van het college kunnen krijgen, dan wil ik in het licht van die conclusie, van die notitie, wil ik graag opnieuw kijken

of mijn suggestie om de zaak maar af te breken wellicht toch prematuur is geweest. De suggestie van vandaag had daarmee te maken. Een tweede opmerking heeft te maken met de energietransitie. Het enige wat ik vaststel is dat in de raad aan de orde was een procedurevoorstel.

De voorzitter: Mijnheer Wegter, u pakt een hele waaier aan onderwerpen nu beet. Ik weet dat u iets met camera's heeft deze week, maar ik geef toch weer het woord terug aan de heer De Bondt.

De heer Wegter: Oké, maar ...

De heer De Bondt: Dat lijkt me ook, want dat werd een derde termijn, voorzitter. Maar ik proefde tenminste nu uit zijn interruptie dat hij in ieder geval bereid is om serieus te kijken of we die camera niet weg kunnen halen, maar kunnen verbeteren. Dat is dan, laten we maar zeggen, dankzij mijn opmerking aan zijn adres toch een winstpuntje. Wij zijn het eens, mijnheer de voorzitter, als het gaat over de structuur, de organisatie, management van de BEL, dat we daarnaar moeten kijken. Wat betreft de regiozaak heb ik per interruptie al gereageerd, en hoef ik daar verder niet op in te gaan. Wat mevrouw Timmerman betreft, haar sombere, want ik kan het niet anders typeren, haar sombere inbreng. Het lijkt erop: het is niet goed, of het deugt niet.

De voorzitter: Mevrouw Timmerman, bij interruptie.

De heer De Bondt: Dat beeld, wat '...' ...

Mevrouw Timmerman: Kunt u dat nader '...'?

De heer De Bondt: ... van het betondorp zonder bomen, dat kan natuurlijk op geen enkele wijze kloppen.

Mevrouw Timmerman: Moet u eens even over de Tafelbergweg gaan rijden.

De heer De Bondt: Ja. Dat gaat ze ook anders inrichten, heb ik begrepen. Voorzitter, het zal u duidelijk zijn dat ik de visie van, zeker die visie, van Liberaal Laren niet, ik krijg bijna – Liberaal Laren, niet deel. Voorzitter, dan heb ik even dat, dan pak ik dat gelijk maar mee, de motie van Liberaal Laren en het CDA over de OZB. Ik heb in mijn betoog aangegeven dat, Laren heeft te kampen met een drietal grote problemen. A. De overschrijdingen binnen de BEL. B. De korting die het rijk toepast, en de jeugdzorg die ook extra middelen vergt. Dat is meer dan een miljoen, dat is anderhalf miljoen. Dat kunnen we niet opvangen door het plan om de Brink aan te passen, om dat maar te schrappen. Dat is in de verste verte niet mogelijk op die manier, en daarom, voorzitter, kan mijn fractie ook die motie niet steunen. Wat we wel steunen is het amendement van D66. Wij delen eigenlijk de opvatting van D66, dat je je vooral moet concentreren op de regio Gooi en Vechtstreek. Wij denken ook dat het verstandig is om, als je noodgedwongen een aantal zaken zou uitbesteden, dat je primair toch dat binnen Gooi en Vechtstreek zou moeten houden. Wat ligt nog meer voor de hand dan Huizen? Maar wat nog meer voor de hand ligt, voorzitter, is dat je ook in de markt gaat kijken wat er gebeurt. Heel veel gemeentes, waterschappen, hebben de inning van belasting en alles wat erbij hoort, hebben die in een semioverheid, respectievelijk private organisaties ondergebracht. Wij vinden eigenlijk dat het de keuze die ons nou voorgelegd wordt, van Huizen of Baarn, dat wij die veel te beperkt vinden. Wij zouden ook van de wethouder een inzet willen vragen om breder te kijken dan alleen naar die twee gemeenten. Wat ons betreft, want ik heb toch het gevoel dat er wat afgekoerst wordt op het onderbrengen bij de gemeente Baarn. Dat is in onze ogen hoogstwaarschijnlijk niet de beste oplossing. Daarom vind ik ook dat dat amendement van D66 onze steun verdient, en dus ook krijgt. Voorzitter, uw opmerking – we gaan natuurlijk heel graag met u, en met elkaar de discussie aan van in de regio, we hebben – hoe nou om te gaan met de regio, en hoe kun je die zelfstandige positie binnen die regio bestendigen? Want dat is waar we voor geknokt hebben. Overigens lag er ook nog een uitspraak van de raad, toen we naar de provincie Utrecht wilden. Daar is nooit meer

wat mee gebeurd, hè? Dat vind ik nou ook opvallend. Het krijgt een beetje de schijn van dat het wat hypocriet was destijds, en alleen maar als argument in de strijd tegen de arhi-procedure. Toch zat daar wat mij betreft nog steeds een kern van waarheid in. Als we dan over de regiogrenzen moeten kijken, voorzitter, laten we dan maar wat breder doen. Maar nogmaals, wij steunen het amendement van D66. Daar wou ik het maar bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer De Bondt. U had, net zoals de overige fractievoorzitters, een stevig betoog. Ik ben wel licht gefascineerd door het feit dat u het allemaal kwijt kunt op een heel klein opschrijfblokje. Mijnheer Wegter, wij hebben deze week ook van u mogen genieten op een veel breder podium, in Andere Tijden. U heeft heel recent ook ons allen mogen verblijden met een hele mooie presentatie in het dorp over uw visie op de Brexit. Om daarbij aan te sluiten geef ik als eerste het woord aan onze eigen Chancellor of the Exchequer, de heer Peter Calis. Daarna geef ik, als voorzitter, het woord aan mevrouw Van Hunnik, en daarna aan de heer Stam. Dank u.

De heer Calis: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Allereerst wil ik even ingaan op de vragen die gesteld zijn rond de algemene reserve. Ik vind het dan wel weer grappig dat de heer Wegter zegt: ik ben wel benieuwd waar de heer, waar de wethouder van financiën aan denkt. Terwijl hij zelf enkele eclatante suggesties heeft gedaan. Zoals, hij noemde het mogelijke verkoop van de ambtswoning, waarop dan meteen gereageerd wordt door Liberaal Laren: dat gaan we zeker niet doen. Dat is – dat zijn die tegenstrijdigheden waarvan ik zeg: een ambtswoning, ik denk dat we daar een discussie over moeten hebben, van in hoeverre is dat erfgoed, in hoeverre is dat monument. En dan, zoals we ook in elke privésituatie dat kennen, kunnen we ons dat veroorloven. Er is natuurlijk, grote stappen, groot huis. We weten dat als we de ambtswoning zelf willen houden, dat daar aanmerkelijk geïnvesteerd moet worden. Vloer, dak, moderne voorzieningen. Dan moet er wel een bestemming gevonden worden die structureel past binnen de begroting van Laren. Aan de andere kant is, verkoop zal natuurlijk een aanmerkelijke bijdrage van de algemene reserve kunnen opleveren, en zo zijn er nog enkele andere voorbeelden. Denk bijvoorbeeld aan de ligweide, die nog steeds, waarvan met name Liberaal Laren zegt: laat het alsjeblieft groen. Maar aan de andere kant hoor ik dus ook: gaat u alstublieft de algemene reserve versterken. Dat zijn tegenstrijdige geluiden waarin we met de raad toch tot eenzelfde mening moeten zien te komen. Dan de opmerking van de heer Wegter, dat Laren te weinig invloed zou hebben van in samenwerkingsverbanden, gemeenschappelijke regelingen. Hij citeert daar inderdaad pagina zeventig, maar daar staat niet dat het college vindt dat er te weinig invloed is. Daar staat als risico benoemd, als risico, dat Laren te weinig invloed zou kunnen hebben. Dat is toch – als u vraagt om een nuance, dan is dat de nuance. Want tot nu toe hebben we dat nog niet gemerkt, dat we te weinig invloed hebben.

De heer ...: Ja, precies.

Mevrouw Timmerman: Kan bijna niet.

De heer Calis: Ik kan u wel vertellen dat bijvoorbeeld een recent voorbeeld rond de discussie van de veronderstelde bijdragen die aan de gemeentes gevraagd gaan worden voor investeringsfondsen van Regionaal Ontwikkeling Maatschappij Utrecht en MRA Invest, dat wij in de eerste instantie als Laren zeiden: waar komt dat idee vandaan? Waarom zoveel geld? Hoe is dat onderbouwd? De BEL, omdat wij zo'n bescheiden kleine organisatie hebben, hebben we geen ambtenaar economie, die in dat vooroverleg meedoet. Maar Huizen heeft dat wel, en Huizen heeft in dat ambtelijk vooroverleg meegedaan, en tussen Blaricum, die dus ook gemankeerd wordt door de ondersteuning vanuit de BEL, en Huizen, wordt er dan heel snel geschakeld, waardoor wij als Laren ons aansluiten bij Blaricum en Huizen, en zo een veel krachtigere stem in de regio kunnen laten horen. Ik wil ook nog wel even ingaan op het aspect van de regionale energie, eigenlijk meer vanuit mijn persoonlijke betrokkenheid ook, want gisteren, donderdag, was ik samen met de heer De Jong als enige vertegenwoordigers van dit gremium, in de Groene Afslag,

waarbij de regio, mijnheer “...” was er ook bij – bij een plenaire, had ik even gemist, dat is waar. Maar wel bij de werktafels, was je ook. Dus met zijn drieën waren wij daarbij, en daar worden, daar zijn drie gedetailleerde voorstellen gepresenteerd, waarbij op minutieuze ingetekend is, waar op basis van bestaande techniek, zij wind en zonne-energie, in de regio aangegeven kan worden waar regionaal energievoorstel op gebaseerd zou kunnen zijn. Wat daar naar een totale besparing van vijftig TerraWatt zou moeten leiden op nationaal niveau. Daar is ook een tabel, een tijdsplanning gepresenteerd, waarin heel nadrukkelijk de raad de rol speelt waarbij dus met name die consequenties van die plannen die nu op detail worden uitgewerkt en die van commentaar worden voorzien in sessies, zoals die gisteren zijn gehouden. Maar dan wordt dan voor Laren op detail gepresenteerd aan de gemeenteraad wat voor consequenties dat heeft, en wat voor mogelijkheden dat zijn of niet zijn, en waarin de raad dus zeer duidelijk betrokken is. De camerabewaking is openbare veiligheid, maar als de voorzitter mij toestaat wil ik daar wel iets van zeggen, als dat mag.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Calis: Dat is al jaren is dat een uitermate weerbarstig onderwerp, met name de samenwerking tussen gemeente en politie. Er zijn aspecten waarin camera's veel intelligenter kunnen werken, met name door automatische nummerplaatherkenning. Hoe dat verwerkt kan worden, hoe dat aangesloten kan worden, wie dan de database zou moeten beheren. De huidige camera's zijn inderdaad alleen voor visuele afschrikking en worden niet uitgelezen, kunnen niet uitgelezen worden, hebben slechte dataverbinding. Er is een evaluatie van geweest, samen met de politie. Er is een voorstel, wordt er uitgewerkt, waarbij de camerabewaking effectiever en efficiënter, dus zowel voor de politie, onderzoek, bewaking, en ook voor zo min mogelijk geld ingezet kan worden. Dat is nog steeds zeer actief onderwerp van onderzoek, en daar worden voorstellen voor voorbereid. Dan wilde ik nog even terugkomen op de veronderstelling van Liberaal Laren van de heimelijke verhoging van de OZB-tarieven. Dat is pertinent onjuist, we kijken nou juist naar de totale inkomsten, kijken naar de stijging van de WOZ, de Waarde Onroerende Zaak, en stemmen het tarief daar op af. Het tarief vorig jaar is dan ook effectief naar beneden gegaan, en als u kijkt, ik daag mevrouw Timmerman uit om de aanslag van de laatste jaren er eens bij te pakken, voor haar persoonlijke situatie. Zou mogen dienen als illustratie. Ik ben ervan overtuigd dat het de laatste jaren gelijk is gebleven, zo niet een beetje minder is geworden. Heb ik het over de OZB. Dus als u zegt: het totale bedrag laat andere zaken zien. Ik moet bekennen dat dat ook weer niet eenvoudig is. Daarin speelt de inschatting van bezwaren die spelen, bezwaren die al of niet toegekend worden, die in de loop van het jaar meespelen, herziening van de totale waarde van de WOZ. Het is niet voor niks dat we zeggen: het is erg lastig. Ik bied in elk geval aan, ik doe ook een toezegging, om met een gedetailleerde analyse van zowel die bedragen als de verschillende tarieven te komen. Dan als laatste de opmerking over Laren Regenklaar, dat het uit de hand zou lopen en dat we aan de hand van een bureau lopen. Dat is, ik ben bang dat ondanks mijn regelmatige informatie over dit onderwerp, er toch zo'n misvatting kan ontstaan. Maar laat ik me bij de feiten houden. Het is nu zo dat binnen de BEL-organisatie is er een projectteam, dat projectteam dat bestaat uit vijf, zes mensen. Bestaat uit een projectleider, dat bestaat uit afkoppelspecialisten. Dat bestaat uit een officemanager, die onder andere moet zorgen voor de afwikkeling en aanvragen van compensatie voor burgers die zelf initiatief nemen. Daarin figureert ook een financieel expert, die het totale budget en de reikwijdte van het project in de gaten moet houden. Er is een masterplan, dat masterplan is grotendeels opgeleverd, inderdaad, door iemand die via een bureau is ingehuurd, maar die nu alleen op de achtergrond nog een adviserende rol bij zeer ingewikkelde vraagstukken speelt. Dus het is totaal niet aan de orde dat hier een bureau speelt. U moet wel bedenken, dat als dat plan gemaakt is, dat we dan toch in een redelijk tijd van een paar jaar moeten zien te komen tot de afkoppeling van drieënhalve à vierduizend huizen, en grote maatregelen in de openbare ruimte, waarin verschillende stromen van Hoog-Laren over wegen, een mogelijke extra waterberging op de Brink, een rol spelen. Dus ik bestrijd ten eerste dat het uit de hand loopt, integendeel, we zien juist deze activiteiten meer en meer gestroomlijnd worden. Als we dat

goed aan willen pakken, dan zal inderdaad misschien van het projectteam nog wel versterking nodig zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Calis, wilt nog reageren op de ingediende moties misschien? Doet u het nu maar meteen.

De heer Calis: Er zijn drie moties ingediend. De gezamenlijke motie van de BEL, het moge duidelijk zijn dat wij dat zeer ondersteunen, en waar we ook mee aan de gang gaan. Dan de motie over de Brink, daar is al eerder over gezegd, ook in uw midden. De Brink, niet alleen wat ik net zei, de waterberging, maar ook, het is een proces wat al jaren loopt, wat zeker niet de achterban is van Larens Behoud, maar breed leeft in het dorp, waarvan wij – waar de gemeenteraad heeft vastgesteld dat ze dat graag zien gebeuren. Het uitruilen van een bestemmingsreserve voor de Brink met een OZB is het verwarren van incidentele met structurele zaken. Dus die motie raden wij sterk af. Dan de motie over Winter Village. Winter Village daar zijn als opmerkingen bij gemaakt: zou dat niet wat kleinschaliger kunnen? Is daar niet wat meer betrokkenheid bij gewenst van Larense ondernemers? Zoudt u extra aandacht willen geven aan de milieuaspecten? Ik heb in gesprek al met Bijzonder Laren aangegeven, dat Bijzonder Laren is een ondernemersvereniging die zich inzet voor activiteiten in het dorp die aan de ondernemers ten goede komen. Het is duidelijk dat dat bijvoorbeeld is een kerstverlichting, andere zaken, website. De vraag is: wij faciliteren Bijzonder Laren met het innen van de contributie, wat u ook terugziet in de OZB-aanslag, maar dat is een democratisch gedragen besluit van de vereniging, en op de eerste plaats vraag ik aan de vereniging Bijzonder Laren: heeft u een democratisch besluit van uw leden dat u zich meer in extent zou willen bemoeien met de organisatie van de Winter Village? Dan de precieze formulering van de motie, die zegt: wilt u het initiatief nemen met Bijzonder Laren of zij de organisatie op zich kan en wil nemen? Ik wil daar een kanttekening bij maken, want de drie aspecten die genoemd zijn, als Bijzonder Laren daarover mee wil denken, en daar suggesties in heeft. Ik heb al eerder gezegd dat met de herinrichting, de mogelijke herinrichting van de Brink, wat we hopelijk zien gebeuren in 2020, zal er een dorps erf gecreëerd worden, zoals nu het plan is, waarbij in de zomer de poffertjeskraam staat en in de winter de Winter Village, dus dat zal toch een herschikking zijn. Wij juichen ideeën en suggesties toe voor verbetering van de aantrekkelijkheid van het evenement met aandacht voor commercie en milieuaspecten. Maar ik geloof niet dat het in dit stadium, ik denk dat een overweging of Bijzonder Laren dat helemaal over zou kunnen nemen, ten eerste al de aantekening die ik daarbij maak voor de vereniging Bijzonder Laren zelf, en ten tweede ook in het licht van de vergunning die ik – de raamvergunning die is afgegeven door het college de volgende drie jaar, dat het uiterst problematisch is om daarvan zeggen: nu gaan we dat anders doen. Ik ben ervan overtuigd dat in de organisatie van het evenement zoals het nu is, dat er alle ruimte is constructief overleg, zoals die hier door de motie is voorgesteld. Dus ik wil de motie accepteren, met deze kanttekening.

De voorzitter: Helder. Dank aan de heer Calis voor zijn uitgebreide inhoudelijke reactie. Het woord is aan mevrouw Van Hunnik.

Mevrouw Van Hunnik: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Een paar korte opmerkingen. Ik wou toch nog even reageren op de discussie die op een gegeven moment plaatsvond tussen mijnheer Wegter en ook mijnheer De Bondt nam daar aan deel, over de bestuurskracht en de slagkracht van de regio. Ik bedacht mij, terwijl ik zat te luisteren, dat het misschien niet altijd zo helder is dat het in de regio met name ook een kwestie is, en ik ben overigens blij met de zorg die u heeft, en die u voor ons ook weer eventjes onder de aandacht heeft gebracht. Ik verwacht ook dat met onze nieuwe burgemeester, dat dit een onderwerp van gesprek is wat we nog veel hier – zal besproken worden. Maar het staat toch vooral voorop, en dat is ook een zorg van het algemeen bestuur van de regio, en dat wil ik toch nog eens benadrukken, dat de raad in positie gebracht moet worden, en dat bij alle overwegingen die nu gemaakt gaan worden over, en waarbij u volledige inbreng hebt, dat het voorop staat dat de raden onze hoogste baas zijn. Dat geldt voor dit verband, maar ook in de regio. Dat staat voorop, en niet om te kijken hoe u zo handig mogelijk ergens

“in gefrommeld”, tussen aanhalingstekens, kan worden. Het gaat dus echt erom dat u dat ook beseft. Ik heb begrepen, ook van mijnheer Van der Zwaan, die heeft dat ook nog eens eventjes onder de aandacht gebracht, dat partijen daar al heel lang bij betrokken zijn, en ook de regio-ambassadeurs. Met name, bijvoorbeeld, om daar maar een voorbeeld van te geven, het onderwerp – dit onderwerp van gesprek staat maandelijks op de AB-vergadering op de agenda. Dat kunt u ook zien, op de website van de regio. Dit is echt een onderwerp wat ons bezighoudt, dus ik ben eigenlijk alleen maar blij dat we nu kilometers gaan maken, en ook heel snel met mijnheer Broertjes in gesprek kunnen gaan. Dat wou ik daarover aanvullen. Verder een nuancerende opmerking over het fatale karakter van het inbreuk maken op het financieel kader sociaal domein. Want het is natuurlijk niet zo dat als het, en het was een noodmaatregel, omdat het nodig leek, om daar inbreuk op te maken de korte termijn. Maar de regelingen binnen het sociaal domein zijn open einde-regelingen, voor het grootste deel. Dus ook al heb je een inbreuk op je financieel kader sociaal domein, je zult ten alle tijden je zorg moeten verlenen, dat is een wettelijke plicht. Dus dat wou ik nog even in nuance meegeven, dat dat niet zo is dat daar ooit een inbreuk op zal komen. Dank u wel.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Stam.

De heer Stam: Mijnheer de voorzitter, dank u wel. Ook een paar korte opmerkingen van mijn kant. Mijnheer Loeff laat terecht weten dat er binnenkort een eerste gesprek met mijzelf plaatsvindt, en een representatieve afvaardiging uiteraard, over het onderwerp bommen. Dat gaan we met elkaar natuurlijk zeker sportief en positief in. Zijn oproep om de sociale woningbouw vooral aandacht te geven, dat lijkt mij een overbodige oproep, omdat ik zowel bij de nota Woningmogelijkheden dat al een aantal keren hebben aangegeven. Maar ook daar speelt natuurlijk een rol, wat overigens bij andere mogelijkheden ook een rol speelt, dat je ook op verzoek van de raad, uiteraard, de inwoner wenst te betrekken bij de besluitvorming. Ook daar geldt voor dat dat het ‘not in my backyard’, niet alleen bij appartementen een rol speelt, maar ook bij sociale woningbouw. Het mulle zand is, het is niet voor niks dat Laren op zand is gebouwd, vandaar dat die vergelijking zelfs kan gemaakt worden. Maar ik doe mijn uiterste best om dat in versnelling te krijgen. Dan een ander punt wat betreft de eenheid van het bestuur wordt meer dan duidelijk aangegeven door het feit dat mijnheer Calis op een paar onderwerpen van mijn portefeuille zo uitvoerig is ingegaan. Wat het raadhuis betreft heb ik de raad al een aantal keren aangegeven dat we komen met een notitie, en die notitie zal duidelijkheid moeten scheppen over de vraag die mijnheer Van der Zwaan al eens heeft gesteld, is de oude ambtswoning nou de jure of de facto een ambtswoning of niet. Dat het een gemeentelijk monument is, dat staat boven – dat is overduidelijk. En vervolgens zal aan de hand van de antwoord op de eerste vraag die door het college in de eerste instantie zou moeten worden beantwoord de vraag ook beantwoord moeten worden: wat gaan we er nou vervolgens mee doen? Dat komt allemaal aan de orde, en u mag dat van mij in de komende – van het college in de komende weken, maanden verwachten. Ik hoop nog dit jaar. Dan vraagt mevrouw Timmerman naar het RIB van het zwembad. Ik heb al aangegeven dat die in het bezit is van raadsleden, dus het lijkt me overbodig om die nog een keer te sturen, maar ik zal in de komende weken – heb ik ook aangegeven – de RIB op het raadhuis zoveel mogelijk afronden en aan u toesturen. Leg ik de schuld bij de inwoner? Nee, helemaal niet. Het gaat om rechtszaken. Ik merk alleen op dat in sommige gevallen, ik ben dus niet ziende blind en horende doof, zoals in Mattheus 13 al wordt geciteerd, en het valt mij op dat mevrouw Timmerman een hele goede Bijbelkenner is. Daar is de grote roerganger, daar is het overigens al, u moet goed kijken, maar u moet wel zorgen dat u inzicht hebt. Eén van de dingen die, waar vind ik, de discussie tussen, wat u in ieder geval mijzelf soms vastzit, is op het moment als er in karikaturale bewoordingen aan mij het verwijt wordt gemaakt dat projectontwikkelaars de dienst uitmaken, dat wij overgaan tot het vormen van een betondorp, dat wij een appartementendorp worden. In de wetenschap dat, heb ik ook met de nota Bouwmogelijkheden al een keer uitgelegd, dat wij 5500 woningen hebben, dat we in de komende 4 jaar de mogelijkheden hebben om 100 woningen bij te bouwen, als het allemaal lukt met het mulle zand. Dat is, als ik goed kan rekenen, is dat ongeveer minder dan 2 procent van datgene wat we aan het bouwen zijn en willen gaan bouwen. Dus om nou op die manier de discussie te verengen lijkt me toch een beetje

overdreven, dus ik ben daar maar niet al te uitgebreid op ingegaan. Wat de rest betreft, daar heeft mijnheer Calis al uitgebreid antwoord op gegeven. Ik wou er nog even bij zeggen dat overigens de motie die in de Provinciale Staten is aangenomen, aangenomen is nadat er motie was ingediend door de VVD, de PvdA en low and behold, en door D66, in de Provinciale Staten. Dus het was helemaal in de lijn zoals door mijnheer De Bondt zojuist is uitgelegd. Ik dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank aan de heer Stam. Ik wil graag zelf nog even reageren in, als portefeuillehouder, in reactie op de heer Wegter. Namelijk, het heeft betrekking op het amendement en de oproep tot eigenlijk een brede toekomstverkenning in 2000 – volgend jaar. Ik ga dit – ik probeer dit een beetje zorgvuldig te zeggen, omdat ik ook nog maar een maand in uw midden ben, en het slechts mijn rol is om een gesprek te faciliteren, en niet om keuzes, om richting meteen aan te geven. Ik wil dus in de richting van de heer Wegter aangeven dat het juist mijn bedoeling is om een beter gesprek te hebben, en niet om meteen al een pas af te snijden of om een vinger een bepaalde richting op te wijzen, maar uiteindelijk is het aan u om hierover een standpunt in te nemen. Het mij deugd, overigens, dat we – uiteindelijk is de begrotingsbehandeling ook een moment waarop we met elkaar het gesprek moeten aangaan, discussie moeten voeren – dat hier al het gesprek over regionale samenwerking en bestuurlijke toekomst heel serieus is gevoerd, en we heel erg goed beseffen dat we onderdeel zijn van een groter geheel. Dat moet de regio, in welke wij ook liggen, absoluut deugd doen. Dames en heren, het is inmiddels vijf voor één, en aan mij is uw – mij is uw vraag – of mijn vraag aan u is wat er nog resteert voor de derde termijn. Ik ga nu vingers af om te kijken wie er nog iets wil zeggen in de derde termijn. Ik zie in ieder geval de heer Wegter en mevrouw Timmerman. Ik begin bij de heer Wegter.

De heer Wegter: Heel aardig van u dat u toch nog een derde termijn toestaat. Maar ik zal het kort houden. Ik ben uitermate verheugd over de reacties van de zijde van het college, in het bijzonder met betrekking tot de suggestie die gedaan werd. Een suggestie om iets te overwegen, namelijk eventueel de ambtswoning verkopen. Dat is een suggestie, om dat te overwegen. Dat betekent niet dat daar al meteen een besluit moet worden genomen. Ben ik uitermate verheugd dat de wethouder zich daar openminded toonde. Ik heb de indruk dat dat ook geldt voor de andere wethouder, hoewel die wel ietsjes liet doorschemeren dat daarover toch nog even verder gepraat moet worden, wie nou eigenlijk wat bepaalt in dit ... Maar oké, misschien heb ik dat helemaal verkeerd gezien, maar ik ben uitermate verheugd dat hier in ieder geval vanuit het college, ik zeg vanuit het college, zeker opening wordt gemaakt. Dan nog een opmerking ook van de zijde van de wethouder met betrekking tot die regionale energietransitie en zo. U zegt: maakt u zich geen zorgen, we zijn ondertussen volop bezig om er toch hard aan te gaan werken. Dat doet mij grote deugd. U bent dus in feite als college verder dan alleen maar kennismaken van, u gaat naar de Groene Afslag toe, en u bent al druk in discussie over een aantal voorstellen die daar wordt gepresenteerd. Dat is nou precies wat ik voor pleidooi hebben gehouden, dat de raad ook zich geroepen moet voelen om niet alleen maar kennis te nemen, maar ook daadwerkelijk te participeren in de discussie. Dat was mijn enige inzet, en ik ben zeer, zeer verheugd dat het college in ieder geval die handschoen oppakt. Ik hoop alleen dat er nu een maximale transparantie komt, en communicatie komt, tussen de portefeuillehouder en de raad om de volgende stap inderdaad in te vullen. Dat de Provinciale Staten een motie hebben aangenomen die ik zeer wel ken is geenszins in strijd met dat de oproep die ik doe, en die door het college inderdaad ook al positief wordt opgepakt, namelijk: aan de slag, kijken hoe we daadwerkelijk ...

Onderbreking

De heer Wegter: Maar mevrouw Timmerman is altijd bereid om mij met raad en daad bij te staan. Dus eigenlijk ben ik ook verheugd over de opmerking van de zijde van de wethouder, dat we in de komende tijd concrete suggesties kunnen krijgen hoe we de extra baten kunnen genereren. Dat stemt mij zeer tot tevredenheid. Dank u wel. Dank u wel, mevrouw Timmerman.

De voorzitter: Dank aan de heer Wegter. Het woord is aan mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Dank u wel. Eerst een reactie op hetgene wat mijnheer De Bondt en mijnheer Stam ook gezegd hebben over onze visie op het dorp. U deelt onze visie niet, dat er bepaalde ongewenste ontwikkelingen, die wij signaleren, en die willen we graag bijsturen. Maar dat toont misschien het verschil aan tussen VVD en Liberaal Laren. Waarvan akte. OZB-tarieven, mijnheer Calis. De cijfers die ik heb genoemd, die komen gewoon uit de jaarrekeningen, dus dan is het al bijgesteld met er is nog wat bijgekomen, of er is al wat af gegaan. Het is inderdaad zo dat het vorig jaar minder werd, en ik denk mede door alle bureaus, omdat de OZB vaak te hoog ingeschat was. Uw antwoord op Laren Regenklaar, ik ben blij dat het niet inderdaad zo'n groot bureau is, maar dan hoor ik u wel vertellen: er zitten zes mensen in een projectteam, en daar komen er nog bij. Dan hou ik toch echt weer mijn hart vast, dat je denkt: heb je zoveel mensen nodig hiervoor, en hoeveel gaat het kosten? 2,1 miljoen per jaar. Even kijken. Nog even over verkoop van de ambtswoning, mijnheer Wegter. Wij zien het zo: wij zijn voor behoud van erfgoed, en geen korte termijn-gewin. Want wat weg is, komt nooit meer terug. Dank u wel.

De voorzitter: Ik – dat was dan de derde termijn. De fractievoorzitter van het CDA moet even een slokje water. Dat betekent dat, ik kijk rond, volgens mij wij over kunnen gaan tot stemming. Maar ik denk dat het goed is als we heel even de terugkeer van de fractievoorzitter van het CDA afwachten. We kunnen nog twee dingen doen. Of ik ga doorpraten, of ik schors één minuut, en dan vraag ik u om gewoon even te blijven zitten.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, wilt u weer gaan zitten? Ja? Dank u wel. Ik stel vast dat de heer Van den Berg weer op kleur is. Wij kunnen overgaan tot stemming over de begroting. Wij brengen als eerste in stemming het amendement van D66, over regionale aspecten. Daarna de begroting, en daarna drie moties, en ik heb ze even genummerd. De eerste motie betreft de motie over de BEL-budget-overschrijdingen. De tweede motie – die is overigens ingediend door de VVD, Liberaal Laren, het CDA, Larens Behoud en D66. Motie nummer twee betreft de motie van Liberaal Laren en het CDA over de OZB-opbrengst met niet meer dan de inflatiecorrectie verhogen, inclusief D66. En dan de derde motie, betreft de motie van de VVD en Larens Behoud over Winter Village. Ik heb daar overigens een aankondiging voor een stemverklaring over binnengekregen. We beginnen met de stemming over – overigens, wij doen alle stemmingen bij handopsteking, dan is het maar zo duidelijk mogelijk. We beginnen met – er wordt vragend naar mij gekeken, maar volgens mij kunnen wij beginnen met stemming over het amendement. Het amendement van D66, even kijken, met betrekking tot de regionale samenwerking en bestuurskracht. Welke fracties zijn voor? Dat is de fractie van het CDA, de fractie van D66 en de fractie van de VVD. Daarmee heeft die geen meerderheid en is het amendement verworpen. Dan kom ik bij de begroting, en dan vraag ik u: wij gaan vaststellen de programmabegroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023, welke fracties zijn voor? Mag ik de handen omhoog? Wacht, voordat u gaat stemmen, mijnheer Wegter wil graag een stemverklaring geven. Mevrouw Timmerman.

De heer Wegter: Met bloedend hart, voorzitter, zal ik voor deze motie stemmen. Wij zijn – ik ben niet verantwoordelijk geweest voor het coalitieakkoord, daarin stond dat de OZB niet meer dan met – verlaagd, verhoogd zou worden. Dat is nu allemaal anders. Maar alles op een rijtje zettende ben ik van mening dat ik positief kan oordelen over deze begroting. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er meer stemverklaringen? Wacht ik even over de begroting. Ik geef het woord aan mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Eigenlijk namens de hele fractie. Wij hebben een motie ingebracht om de verhoging, minus, dus de verhoging van vijf procent, of vijf komma zoveel procent, voor de OZB te dekken

uit het opknappen van de Brink. Wij willen eigenlijk, als deze motie niet wordt aangenomen, kunnen wij niet met de begroting instemmen. Wij kunnen dit niet uitleggen aan onze bevolking.

De voorzitter: Ik begrijp uw stemverklaring, maar we moeten eerst de begroting in stemming brengen, daarna pas de moties. Dus uw betoog is helder.

Mevrouw Timmerman: Dat is ons probleem.

De voorzitter: Ik sta er, maar ik kan niks anders. Ze kennen me toch. Iemand anders nog een stemverklaring? Nee. Dan gaan we nu toch echt over tot stemming over de begroting. Mag ik de handen omhoog van de fracties die voor zijn? Dat zijn de fracties van Larens Behoud, het CDA, de fractie van D66 en de fractie van de VVD. En daarmee is de begroting aangenomen. Dan gaan we stemmen over de moties. Dan breng ik als eerste in stemming, de motie betreft de BEL-budget-overschrijdingen. Die luidt – verzoekt het college dat budgetoverschrijdingen volstrekt ongewenst zijn en slechts voor vergoeding door de gemeente in aanmerking komen, indien de BEL-organisatie in toereikende mate heeft aangetoond dat deze overschrijdingen onvoorzien en onvermijdelijk zijn. Dat de gemeenteraad hierover terstond moet worden geïnformeerd zodra deze overschrijdingen zich aandienen, en dat aantoonbaar is getracht de financiële tegenvallers binnen de BEL-begroting op te vangen, en verzoekt het college dit standpunt kenbaar te maken aan het bestuur en directie van de BEL, en aan de gemeenteraden van Eemnes en Blaricum. Mag ik de handen omhoog van de fracties die deze motie steunen? Dat zijn alle fracties, en daarmee is deze motie unaniem aanvaard. Dan kom ik bij motie twee, betreft de OZB-opbrengst met niet meer dan de inflatiecorrectie verhogen. Daarin wordt het college verzocht het gereserveerde bedrag van bijna 4 ton voor het opknappen van de Brink vrij te laten vallen, het verminderen met de absolute verhoging van 280.000 euro komend jaar, en derhalve af te zien van een OZB-verhoging, die de inflatiecorrectie van 2 procent overstijgt. Mag ik de handen omhoog van de fracties die deze motie steunen? Dat is de fractie van het CDA en dat is de fractie van Liberaal Laren, en de fractie van D66. Daarmee is de motie verworpen. Dan kom ik bij motie drie. Dat betreft Winter Village. Daar heeft iemand aangekondigd een stemverklaring over willen af te geven, en daar sluiten zich nog drie personen bij aan, maar vier personen. Maar mevrouw Klingenberg was het eerst. Dus mevrouw Klingenberg, aan u het woord.

Mevrouw Klingenberg: Namens de fractie willen we graag kenbaar maken dat indien er ingestaan zou hebben dat de Winter Village van de Brink af zou gaan, dan zou deze motie wat opgelost hebben. Maar zoals het nu staat vinden we het erg prematuur. Dus de stemverklaring is: omdat er in staat, niet in staat, van de Brink af, moeten wij helaas tegenstemmen.

De voorzitter: Dank voor uw verklaring. Dan is het woord aan de heer Van der Zwaan.

De heer Van der Zwaan: Dank u wel, voorzitter. Ik kan niet mee met de overweging en van mening zijnde, alsmede met de tekst van het verzoekt het college. Echter, de strekking van de motie, dat het college gaat praten met Bijzonder Laren wil ik steunen. Vandaar dat ik de motie steun, maar niet de tekst van de motie.

De voorzitter: Helder. Ik zag andere vingers nog. Ik begin even bij mijn buurman.

De heer ...: Ik ben in principe voor een gesprek tussen Bijzonder Laren en de wethouder. Echter is er een raamovereenkomst gesloten met de huidige uitbater voor vier jaar. Deze heeft investeringen gedaan, en ik vind dat we dan die overeenkomst gewoon moeten waarderen, en hiermee door moeten gaan. Wat niet let dat Bijzonder Laren heel goed met de huidige uitbater in gesprek kan. Maar ik stem tegen.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Van Goozen.

De heer Van Goozen: Ik ben in principe ook tegen deze motie. In gesprek gaan is altijd goed, daar ben ik wel voor, en de rest is te lezen in het Larens Journaal.

De voorzitter: Dat is helder. Ik zoek even de andere stemverklaringen nog op. Of had mevrouw Timmerman een vraag? Het is geen debat, eigenlijk. Maar ik sta hem u toch toe.

Mevrouw Timmerman: Het is een stemverklaring, maar dat was niet helemaal vol namens de hele fractie. Maar wat mijn eigen mening is: wij vinden het inderdaad te prematuur. Niet omdat het op de Brink is, maar omdat, er is nog geen businessplan, er is eigenlijk helemaal niets. De strekking van de motie vinden wij eigenlijk veel te dwingend. Laat Bijzonder Laren, als die dat heel graag wil, zelf met iets komen, op eigen initiatief. Dat het kleiner en meer op de bevolking en minder horeca en zo, ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Maar dit is nog veel te prematuur.

De voorzitter: Dan mijnheer Bogaers. Voeg mij bent u de laatste die een stemverklaring af geeft, en daarmee ook de laatste aan het woord vandaag. Dus aan u, aan u de afsluiter.

De heer Bogaers: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik spreek dagelijks enorm veel jongeren uit Laren, en ik vind het persoonlijk ook prachtig om te zien hoe ze elk jaar enorm genieten wanneer de schaatsbaan weer terugkomt. Zowel het schaatsen wat ze dan samen kunnen doen, avonturen beleven, een plek waar ze vrijwilligerswerk met elkaar kunnen doen, en ook op die manier sociale vaardigheden kunnen leren. Ik ben dan ook een groot voorstander dat die schaatsbaan sowieso terugkomt, ook al is het alleen voor die Larens kids. Betekent niet dat er geen legitieme vragen bestaan over de opzet van het evenement en voornamelijk het onderwerp duurzaamheid. Want het onderwerp van duurzaamheid is een onderwerp wat uiteraard enorm juist belangrijk is voor de kids, voor de jongeren. Want die moeten het langst mee, daarvoor zijn dit soort onderwerpen denk ik ook. Daarvoor is het duurzaamheidsbeleid ook. Vanuit die overweging kan ik sowieso deze motie wel ondersteunen.

De voorzitter: Een stemverklaring voor. Dan gaan wij nu stemmen. Het betreft de motie Winter Village, waarin het college wordt verzocht het initiatief te nemen om met Bijzonder Laren te overleggen of, en in hoeverre deze organisatie van Larens ondernemers met ingang van het seizoen 2020 de organisatie van Laren Winterdorp op zich kan en wil nemen. Daarbij zullen tevens milieuaspecten een belangrijke rol spelen. Nu wordt het tellen. Mag ik de handen in de lucht van de raadsleden die de motie steunen? Eén, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht. Acht van de vijftien. Dan – ik telde er acht. We hebben vijftien raadszetels. Mag ik nog een keer de handen zien? Eén, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht. Acht van de vijftien. De motie is aanvaard.

3. Sluiting

De voorzitter: Dan hebben we daarmee om 13:13 uur de begrotingsbehandeling 2020 van de gemeente Laren vast – kunnen we die afronden, en sluit ik nog even aan bij de woorden van mevrouw Van Hunnik: het gaat erom dat de raad van de zelfstandige gemeente Laren altijd in positie is. Volgens mij heeft die dat daarmee vandaag weer bewezen. Het is een mooie, inhoudelijke discussie geweest, en we gaan nu vieren dat de begroting is vastgesteld. Dames en heren, dank u wel.